

Møteinnkalling

Møtedato: 13.10.2020 kl. 19:00
Møtested: Kirkestuen, Bekkefarets kirke
Arkivsak: 19/00764

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefaret menighetsråd

Møteinnkalling

Bekkefaret menighetsråd

Møtedato: 13.10.2020 kl. 19:00

Møtested: Kirkestuen, Bekkefaret kirke

Arkivsak: 19/00764

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf +47 51905962 eller e-post sl974@kirken.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE**Godkjenning av innkalling og saksliste**

53/20 19/01082-17 Godkjenning av innkalling og saksliste.

Godkjenning av protokoll

54/20 19/01081-18 Godkjenning av protokoll fra møtet 8. september

Saker til behandling

55/20 20/00522-5 Stillingsbeskrivelse kantor, samtale om musikk v. gudstjenestene og kor, strategisk bruk av stilling og midler.

56/20 20/00368-2 Bruk av trusopplæringsmidler, estimert overskudd innværende år ca 70 000.

57/20 20/00827-1 Lansering ny givertjenesteportal

58/20 20/00530-3 Samling stab og menighetsråd

59/20 20/00794-2 Høringsnotat - kirkevalg overordnede problemstillinger

60/20 20/00794-1 Høring – endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler
Høringsnotat 24. september 2020

61/20 20/00794-4 Høring Fjernmøter og skriftlig saksbehandling i kirkelige rådsorganer

62/20 20/00794-5 Høring Kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger

63/20 20/00794-3 Høring lagtidsutleie av kirker

Eventuelt

STAVANGER, 07.10.2020

Trond Egil Toft
LederSigurd Olav Lende
møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefarene menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	411	19/01082-17	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefarene menighetsråd	53/20	

Godkjenning av innkalling og saksliste.

Saksframlegg

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefarene menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	411	19/01081-18	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefarene menighetsråd		

Godkjenning av protokoll fra møtet 8. september

Saksframlegg

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Protokollen er sendt ut. Merknad til skrivefeil i vedtak 49/20 er rettet i tillegg til enkelte skrivefeil i beskrivelsen av møtebehandling i sak 47/20. Protokollen er godkjent.

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefaret menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	20	20/00522-5	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefaret menighetsråd		

Stillingsbeskrivelse kantor, samtale om musikk v. gudstjenestene og kor, strategisk bruk av stilling og midler.

Vedlegg:

Stillingsbeskrivelse for kantor

Saksframlegg

Utgangspunktet for fremlagte stillingsbeskrivelse er stillingsbeskrivelse utarbeidet i Stavanger kirkelige fellesråd i 2019. Denne er tilpasset stillingen i vår menighet. Stillingsbeskrivelsen tar utgangspunkt i full stilling. Det er vanskelig å tilpasse denne til en 50% stilling da de fleste arbeidsoppgavene er aktuelle selv om stillingen er liten. Det blir mindre av alt. En kan argumentere for at mange flere punkt burde vært strøket i og med at dette er en deltidsstilling. Samtidig er det et poeng i at menigheten retter oppmerksomheten mot de elementene som er nevnt i stillingsbeskrivelsen. Det er nærliggende at dette ligger innenfor kantors ansvarsområde, selv om det i praksis ikke nødvendigvis gjennomføres arbeidsoppgaver innenfor alle felt hvert år.

Særlig krevende er det at fleksibiliteten i stillingen, det vil si når arbeidet utføres, og når det er anledning til å avspasere er svært redusert ved en deltidsstilling. Det er mye større andel av stillingen som er bundet opp i faste arbeidsoppgaver og møter i en deltidsstilling sammenlignet med en full. Av og til er møter lagt utenom normalarbeidstiden i deltidsstillingen, noe som igjen medfører behov for avspasering. Dette gjør det krevende å finne anledning til avspasering.

Det legges opp til at menighetsrådet med utgangspunkt i stillingsbeskrivelsen samtaler strategisk om bruken av stillingen og de kirkemusikalske målsettingene i menigheten. Ved tydelig strategi og bruk av økonomiske midler og frivillige medarbeidere, er det mulig å arbeide mot mål som strekker seg utover begrensningene i stillingsressursen.

Forslag til vedtak

MR vedtar fremlagte stillingsbeskrivelse.

STILLINGSBESKRIVELSE FOR KANTOR

Del 1

(Del 1: stillingsbeskrivelse generell, del 2: stillingsbeskrivelse for menighet)

Navn:	Magnhild Mo
Fødselsdato:	12 juni 1964
Stilling:	Kantor, 50 %
Arbeidsgiver:	Stavanger kirkelige fellesråd
Kantor er tilsatt i Stavanger kirkelige fellesråd, med tjenestested pt. Bekkefaret sokn.	
Daglig leder er nærmeste overordnede.	

Formål:

Kirkemusikktjenesten har som formål å gi menigheten et musikalsk uttrykk i gudstjeneste- og øvrig menighetsliv. Forvalte og levendegjøre tradisjonelle og nye kirkemusikalske verdier.

Organisasjonsmessig plassering:

Kantor er faglig leder for det kirkemusikalske arbeidet i soknet.

Ved utførelse av gudstjenestelige og liturgiske funksjoner står kantor under ledelse av forrettende prest.

Kantor vigsles til tjeneste etter forordnet liturgi. Kantor står under tilsyn av Biskopen.

Kantor har et selvstendig ansvar for den faglige utførelsen av de oppgaver som er tillagt stillingen, og har et administrativt ansvar for sitt fagfelt.

Arbeidet tilrettelegges innenfor tjenesteordning og planer som er fastsatt for soknets kirkemusikalske tjeneste.

Kantor bidrar til koordinering og samarbeid om tiltak innenfor det musikalske arbeidet i menighetene i Stavanger.

Kantors hovedoppgaver:

- Kantor har ansvar for ledelse av menighetens musikalske virksomhet og skal arbeide etter menighetsrådets planer og prioriteringer og i samsvar med tjenesteordning.
- Kantor tjenestegjør ved forordnede gudstjenester og andre gudstjenester fastsatt i menighetens gudstjenesteplan.
- Kantor tjenestegjør ved kirkelige handlinger som forrettes i kirken eller gravkapell etter Den norske kirkes ordninger.
- Korarbeid.
- Kantor har 20% ubunden arbeidstid til øving og faglig utvikling for å vedlikeholde musikalske ferdigheter.
- Bidra med musikalsk kompetanse inn i menighetens ulike aktiviteter/tiltak.
- Delta i arbeid med menighetens kulturtilbud.
- Ta initiativ til rekruttering, opplæring og veiledning av frivillige medarbeidere innen dette feltet.
- Fremme samarbeid mellom kirke og lokalt sang- og musikkliv.
- Ansvar for konserter og musikkandakter.
- Ansvar for tilsyn og vedlikehold av kirkens orgel og øvrige instrumenter.
- Delta i stabens og soknets felles utviklingsarbeid og gjøremål.
- Ta ansvar for egen faglig, oppdatering og personlig fornyelse.

Andre bestemmelser:

- Kantor er underlagt gjeldende regler for taushetsplikt.
- Arbeidsplan settes opp i samarbeid med daglig leder.
- Stillingsbeskrivelse er utarbeidet i tråd med tjenesteordning fastsatt av Kirkemøtet.

Jeg er kjent med stillingsbeskrivelsens innhold del 1.

Dato 13/10 2020

.....

Daglig leder

.....

Kantor

Stillingsbeskrivelse sendes personalavdelingen for arkivering.

STILLINGSBESKRIVELSE FOR KANTOR

Del 2

(Del 1: stillingsbeskrivelse generell, del 2: stillingsbeskrivelse for menighet)

Lokal stillingsbeskrivelse for Magnhild Mo, kontor i Bekkefaret menighet, med utgangspunkt i kantors hovedoppgaver.

- Kantor har ansvar for ledelse av menighetens musikalske virksomhet og skal arbeide etter menighetsrådets planer og prioriteringer og i samsvar med tjenesteordning**
- Kantor tjenestegjør ved forordnede gudstjenester og andre gudstjenester fastsatt i menighetens gudstjenesteplan**
 - I samarbeid med forrettende prest, planlegge og tilrettelegge liturgi og salmer og musikk for den enkelte gudstjeneste. Planlegge og tilrettelegge for kor, forsangere og musikere i gudstjenester
 - Langtidsplanlegge salmer, musikkrepertoar, deltakelse av kor, forsangere og musikere
- Kantor tjenestegjør ved kirkelige handlinger som forrettes i kirken eller gravkapell etter Den norske kirkes ordninger**
 - Velge ut og øve inn egnet orgelmusikk
 - Godkjenne musikkønsker og være musikalsk rådgiver
 - Øve med solister
- Korarbeid**
 - Korleder for ett ~~eller flere~~ av kirkens kor
 - ~~Ha overordnet ansvar for alle kirkens kor~~
 - Ansvar for å koordinere kordeltakelse ved gudstjeneste og andre arrangementer
- Kantor har 20% ubunden arbeidstid til øving for å vedlikeholde musikalske ferdigheter**

- Vedlikeholde musikalske ferdigheter
- Innstudere og vedlikeholde repertoar

6. Bidra med musikalsk kompetanse inn i menighetens ulike aktiviteter/tiltak

- Trosopplæringstiltak
- Konfirmantundervisning
- Menighetens arrangement
- Sykehjems-andakter
- Arrangere konserter og musikkandakter

7. Delta i arbeid med menighetens kulturtilbud

- Delta på møter i kulturutvalg
- Delta i planlegging og gjennomføring av kulturarrangement

8. Rekruttering, opplæring og veiledning av frivillige medarbeidere

- Bidra i stabens/ menighetens arbeid med rekruttering og oppfølging av frivillige medarbeidere
- ~~Veilede korledere~~

9. Fremme samarbeid mellom kirke og lokalt sang- og musikkliv

- Legge til rette for lokal deltagelse på gudstjenester og arrangementer
- Følge opp lokale tradisjoner

10. Ansvar for tilsyn og vedlikehold av kirkens orgel og øvrige instrumenter

- Jevnlig stemme orgelets rørverk, smøre vifte og føre loggbok
- Bestille ettersyn av orgel og piano/flygel ved behov

11. Delta i stabens og soknets felles utviklingsarbeid og gjøremål

- Delta i stab og menighetsråds felles planleggingsdager
- Delta i møter pålagt av arbeidsgiver
- Bidra med kompetanse inn i andre ansattes og menighetens virke
- Bidra til samarbeid
- ~~Ta ansvar for nødvendige oppgaver som påligger stabsfellesskapet, bl.a.: (eks. arbeid med nettside / PR)~~

12. **Kantor har ansvar for egen faglig oppdatering og personlig fornyelse etter avtale med daglig leder og i henhold til Stavanger kirkelige fellesråds personalreglement**

~~• Delta i pålagte og evt. godkjente selvvalgte kurs og fagdager~~

13. **Andre uspesifiserte arbeidsoppgaver og ordninger**

• Særlig ved deltidsstilling er det krevende å få utført arbeidsoppgavene innenfor tilmålt tid. Kantor har et selvstendig ansvar for å, så langt som det lar seg gjøre, å påse at arbeidstiden gjennom året samlet, ikke overskrides.

Revidert dato:.....

.....

Daglig leder

.....

Kantor

Revidert stillingsbeskrivelse sendes personalavdeling for registrering i personalmappen.

VEILEDNING TIL STILLINGSBESKRIVELSEN, Del 2

Stillingsbeskrivelsen skal gi kriterier for jobboppfyllelse for den enkelte ansatte. Den skal være en hjelp til avklaring, et styringsredskap og et verktøy for å prioritere arbeidet, og skal utarbeides i dialog mellom daglig leder og medarbeider.

Stillingsbeskrivelsen skal gjenspeile menighetsrådets strategier og planer. Menighetsrådet skal gis anledning til å uttale seg.

For stillingsbeskrivelser som gjelder kantor, diakon og kateket skal i tillegg soknepresten gis anledning til å uttale seg.

Stillingsbeskrivelsen skal være et bidrag til avklaring av forventninger til den ansatte, og skal være et verktøy til hjelp i medarbeidersamtalen.

Stillingsbeskrivelsen revideres i etterkant av medarbeidersamtalen, men kan også revideres oftere om det er behov for det.

Hovedoppgavene

Stillingsbeskrivelse del 1 er ansattes arbeids- og ansvarsområder.

Underpunktene

Stillingsbeskrivelse del 2 skal gi en mer detaljert beskrivelse av hva som forventes innen de forskjellige hovedoppgavene. Vektleggingen vil variere i de forskjellige menigheter. Den enkelte ansattes egenskaper vil i stor grad spille inn på hva som vektlegges innen arbeidsområdene. Underpunktene er forslag, og det kan legges inn nye underpunkter og kuttes ut punkter. Listen er ikke uttømmende.

Årstimetall til fordeling:

37.5 timer/uke: 1950 timer/år

35.5 timer/uke: 1846 timer/år

Tidsbruk på de forskjellige arbeidsoppgavene kan variere og hører også med når stillingsbeskrivelsen revideres. Der en finner det hensiktsmessig, kan en sette opp årstimetall evt. uketimetall eller anslagsvis stillingsprosent som gjenspeiler i hvor stor grad oppgavene vektlegges i den enkelte stilling.

Hvordan bruke stillingsbeskrivelsen (del 2):

- Ved den ansattes årlige møte i menighetsrådet kan denne sendes menighetsrådsmedlemmene i forkant av møtet
- Revideres i årlige medarbeidersamtaler
- Revideres av menighetsrådet ved stillingsutlysning
- Revideres når menighetsrådet har utarbeidet nye planer og strategier

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefarene menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	50	20/00368-2	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefarene menighetsråd		

Bruk av trosopplæringsmidler, estimert overskudd innværende år ca 70 000.

Saksframlegg

Etter tilsendt økonomirapport for bruk av trosopplæringsmidler for inneværende år er det gjort estimeringer på hvordan vi vil komme ut ved utgangen av året. I utgangspunktet er vi forpliktet til å returnere midler som vi ikke får nyttet, med unntak av 5% som kan overføres til senere år. Ifølge svar fra bispedømme er dette på grunn av årets omstendigheter, utvidet til 10 %. Det gir noen andre rammer for beregningene enn det som ligger til grunn i daglig leders henvendelse til bispedømme for sondering av mulighetene for bruk av midlene. (Se vedlegg). Det anbefales derfor å sette av noe mer i fond for fremtidig bruk enn det det er lagt opp til i korrespondansen med bispedømmerådet. I prinsippet er de 25 000 til leir/helg for tweens slikt fond. Ramma vår dette året er rundt 40 000 og det bør vi nytte fullt ut i og med at vårt trosopplæringsregnskap normalt går i underskudd og slik belaster menighetens regnskap. Salderingen bør bli tilskuddet til u-kirke. Det ventes en prosjektbeskrivelse fra u-kirke hva de ønsker å bruke midler på. Det gjøres også oppmerksom på at vi har et mindre trosopplæringsfond på rundt 4700 fra tidligere overskudd.

Forslag til vedtak

Det ventede overskuddet i trosopplæringen benyttes som foreslått. Ca 40 000 til fond for senere bruk, (det brukes av dette for finansiering av helg for tweens). Videre planlegges det å bruke ca 20 000 i inneværende år på utstyr og materiell. Midler utover det overføres u-kirke.

Fra: Cecilie Bakkene Pedersen
Sendt: fredag 2. oktober 2020 12:37
Til: Sigurd Olav Lende
Kopi: Gunn Heidi Dybdahl
Emne: SV: Bruk av trosopplæringsmidlar, uformell sondering

Hei igjen! 😊

Det er veldig fint at du tar kontakt tidlig når du ser at dere vil få en betydelig sum restmidler.
Det er veldig forståelig at det ikke var mulig å leie inn vikarer i perioden Toralf var i farspermisjon.

I denne forbindelse vil jeg bare minne om det har gått ut en mail fra Kirkerådet om at fellesrådene dette året får beholde inntil 10% av restmidlene, uten søknad. Altså en økning fra 5%-10% dette året.

Vi har sett på forslagene dine til hvordan pengene kan disponeres og synes dette ser ut som gode forslag der menigheten legger til rette for mest mulig trosopplæring for barn og unge.
Dersom det er denne løsningen dere velger å gå for, trenger vi ikke en formell søknad, men om summen av restmidler, og hvordan dere vil benytte de, endrer seg, er det fint om du tar kontakt igjen.

Jeg ønsker dere lykke til med trosopplæring i en annerledes og krevende tid.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bakkene Pedersen

Rådgiver trosopplæring
Stavanger bispedømme
Mobil: 91813715

Fra: Sigurd Olav Lende <sl974@kirken.no>
Sendt: onsdag 30. september 2020 15.23
Til: Cecilie Bakkene Pedersen <cp493@kirken.no>
Emne: Bruk av trosopplæringsmidlar, uformell sondering

Hei!

Takk for drøs i telefonen i dag! Her kjem e-posten.

På grunn av pandemien er det mykje me ikkje har fått gjort i vår. Toralf har hatt farspermisjon og me hadde lagt opp til å leiga inn vikarar for enkeltoppdrag. Det vart ikkje aktuelt i på grunn av smitteverntiltaka i vår. Slik eg estimerer det til no styrer me difor mot eit overskot i trusopplæringa på rundt 70 000.

Eg ser for meg at me går til innkjøp av materiell og utstyr for dei neste åra for 10-20 000, blant anna ei air-hockey bord.

Vidare hadde det vore flott om me, på grunn av situasjonen dette eine året kunne fått dispensasjon og overført meir av midla til seinare bruk enn dei standard 5%. Dersom me kjøper inn for mange sett bøker for framtidig utdeling, langt fram i tid risikerer me at materiellelet «går ut på dato» før me får brukt det. Me ynskjer å prøve å arrangere weekend for tweens til våren ein gong. Det vil me gjere til eit eige prosjekt som me søker om å bruke av desse midla til, ca. 25000. Dette vil det vera krevjande for oss å få til i eit ordinært driftsår.

Bekkefarete har sterk tilknytning til U-kirke. Sara bruker ein del av si tid der og me ser på fleire måtar det som vårt hovudtilbod for ungdom med andre interesser enn speiding. Me er svært tydelege i vår tenking, på at vårt engasjement der er for å skape eit tilbod for ungdomar også frå vår kyrkjelyd. Me trur det er meir meningsfullt å skape eit større miljø der enn det me klarer å byggje opp i eiga kyrkje. Det er derfor heller ikkje unaturleg for oss å dra vekslar på u-kyrkje i fleire av dei prosjekta me er involverte i. Me nyttar frå tid til tid lokala og me kjenner elles også sterk eigarskap til U-kyrkje. Det er derfor heller ikkje ein framand tanke for oss, når me først har midlar me rår over, å be om å få bruka ein del av dei der. Dei har prosjekt der dei ynskjer inventar til eit eige rom for frivillige eit anna der dei ynskjer seg filmutstyr for å involvere ungdom i multimediaproduksjonar blant anna til bruk på sosiale media. Eg ser for meg at det kan vera aktuelt å bruka 20-30 000 på dette.

Dette er ikkje meininga at dette skal oppfattast som ein formell søknad om alternativ bruk av trusopplæringsmidlar. Det er meir ei sondering over kva de trur det er mogleg å få til slik at eg kan vera meir treffsikker i det eg rår soknerådet til å søkja om. Dersom noko av dette er heilt utelukka ber eg om tilbakemelding på det. Dersom de ser andre måtar me bør nytte desse midla på må de gjerne kome med tips om det. Mitt ynskje er at me kan få brukt desse midla inn i samanhengar der me kjenner det verkeleg kan kome til nytte, og ikkje gå til innkjøp av fult av «kjekt å ha ting», berre for å få brukt opp midla.

Mvh

Sigurd Olav Lende

Dagleg leiar Bekkefarete kyrkjelyd

Stavanger Kirkelige Fellesråd
Postboks 201 Sentrum
4001 Stavanger

Stavanger Kirkelige Fellesråd

3/19
17.09.2020 10:20

Faktisk mot budsjett detaljer

Rapport: GL 09 A4 NO, Ansvar, År: 2020, Periode: Jan/2020 - Des/2020, Enhet: Beløp, Prosjekt: 44 - Trusopplæring, Rapport: Regnskaps skjema - Driftsregnskapet - Systemkontonivå H

Powered by Xledger
Foreløpige tall
Beløp er avrundet

	Valgte perioder				Hittil i år				År	
	Faktisk	Budsjett	Avvik	%	Faktisk	Budsjett	Avvik	%	Budsjett DP	%
Ansvar 1040 - Bekkefarete menighet										
30100 - Fastlønn (D)	91 539	136 000	-44 461	-32,7	91 539	136 000	-44 461	-32,7	136 000	67,3
30109 - Ferielønn	10 985		10 985		10 985		10 985			
30900 - Pensjonsinnskudd (D)	11 351	16 000	-4 649	-29,1	11 351	16 000	-4 649	-29,1	16 000	70,9
30990 - Arbeidsgiveravgift (D)	14 507	22 000	-7 493	-34,1	14 507	22 000	-7 493	-34,1	22 000	65,9
30991 - Arbeidsgiveravgift av pålepte feriepenger (D)	1 549		1 549		1 549		1 549			
31000 - Kontomateriell (D)		4 000	-4 000	-100,0		4 000	-4 000	-100,0	4 000	
31001 - Abonnementer/faglitteratur (D)	545		545		545		545			
31100 - Aktivitetsrelatert forbruksmaterieill/utstyr/tjenester (D)	103	8 000	-7 897	-98,7	103	8 000	-7 897	-98,7	8 000	1,3
31102 - Bøker/bibler/salmebøker m.m. (konf./dåp/vielse) (D)	2 687		2 687		2 687		2 687			
31206 - Beverting/matvarer (D)	456	8 000	-7 544	-94,3	456	8 000	-7 544	-94,3	8 000	5,7
31300 - Post, bank, telefoni og dataliner (D)		7 000	-7 000	-100,0		7 000	-7 000	-100,0	7 000	
31301 - Porto (D)	2 872		2 872		2 872		2 872			
31500 - Opplæring, kurs (ikke oppgavepliktig) (D)		5 000	-5 000	-100,0		5 000	-5 000	-100,0	5 000	
31550 - Reiseutgifter, opplæring (ikke oppgavepliktig) (D)		3 000	-3 000	-100,0		3 000	-3 000	-100,0	3 000	
31700 - Reiseutgifter/drif av egne transportmidler (D)		1 000	-1 000	-100,0		1 000	-1 000	-100,0	1 000	
31950 - Avgifter, gebyrer, lisenser (D)	368	5 000	-4 632	-92,6	368	5 000	-4 632	-92,6	5 000	7,4
32000 - Inventar og utstyr (D)		30 000	-30 000	-100,0		30 000	-30 000	-100,0	30 000	
33502 - Refusjon til menighetsråd, lønn (D)		150 000	-150 000	-100,0		150 000	-150 000	-100,0	150 000	
33800 - Interne overføringer (D)		10 000	-10 000	-100,0		10 000	-10 000	-100,0	10 000	
34290 - Inngående M/A kompensasjon kostnad	814	8 000	-7 186	-89,8	814	8 000	-7 186	-89,8	8 000	10,2
37290 - Inngående M/A kompensasjon motpost	-814	-5 000	4 186	-83,7	-814	-5 000	4 186	-83,7	-5 000	16,3
37500 - Refusjon fra menighetsråd (D)	6 807		6 807		6 807		6 807			
38052 - Tilskudd fra BDR, trusopplæring, diakoni og kateket	-408 000	-408 000			-408 000	-408 000			-408 000	100,0
Sum	-264 233		-264 233		-264 233		-264 233			

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefaret menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	157	20/00827-1	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefaret menighetsråd		

Lansering ny givertjenesteportal

Saksframlegg

Etter mye frem og tilbake er endelig den nye givertjenesteportalen klar til bruk. Her kan folk logge inn med bank-id og administrere sin egen givertjeneste.

Det er utarbeidet en felles brosjyre for givertjenesten. Det ligger ved et utkast tilpasset vår menighet. Se om det er ting vi bør gjøre annerledes. Brosjyren er tenkt brukt i lanseringen av den nye portalen. Gå gjerne inn på portalen via vår hjemmeside eller ved å scanne qrkoden i vår brosjyre, se om det er tekster som bør forandres.

Den nye portalen er et hjelpemiddel som en håper vil gjøre det enklere og mer spennende å være med som giver. Menigheten må arbeide videre med strategi for hvordan vi kan øke givertjenesten. Det er gjennom givertjenesten får vi inntekter som kan brukes til egenandeler for større prosjekt. På den måten kan givertjenesten generere større inntekter enn det som faktisk blir samlet inn.

Her er utdrag fra årsmeldingen når det gjelder gaveinntekter:

Kirkeofringer i alt:	299 847	259 413	201 170	175 925	228 424
Herav til egen virksomhet	89 156	89 156	86 755	86 910	146 141
Innkomet gjennom menighetens givertjeneste	209 300	216 500	211 110	225 871	253 741
Herav til Barne- og familieprest stillingen	67 300	95 000	60 000	47 350	48 500
Innrapporterte skattefrie gaver	221 300	225 100	213 010	225 300	246 641
Innsamlede v/innsamlinger, gaver, basarer, messer og lignende	194677	192838	100 232	175 512	146 115****
Herav til egen virksomhet	119663	131749	35 557	115 469	85 519****

Forslag til vedtak

Bekkefarets menighetsråd er svært takknemlige for alle som på ulike måter er med å gir til menigheten. Menighetsrådet ønsker å få til enda mer og vil derfor arbeide for å øke inntektene fra givertjeneste ved å

- legge vekt på givertjeneste i forkynnelse
- lage mer informasjonsmateriell om hva pengene går til.
- utvikle flere delprosjekt som gjør det enklere å rapportere oppnådd delmål.

Bekkefaret menighet

Besøksadresse:
Sven Foynsgate 1
4019 Stavanger

Postadresse:
Postboks 201
4001 Stavanger

Telefon: 51 90 59 60

Epost: bekkefaret.menighet.stavanger@kirken.no

Web: bekkefaret.menighet.no

DEN NORSKE KIRKE
Kirkene i Stavanger

Enklere givertjeneste!

Nå kan du selv administrere din givertjeneste!

DEN NORSKE KIRKE
Kirkene i Stavanger

Takk for dine gaver!

Bekkefaret menighet ønsker å være til stede i lokalmiljøet ved å dele kristen tro og Guds kjærlighet og skape trygge og gode miljøer med engasjerende aktiviteter.

Menigheten får noe offentlig støtte til sin aktivitet knyttet til barn og unge, men må selv finansiere det meste av våre aktiviteter. Menigheten lønner blant annet egen barne- og familieprest. Derfor ønsker vi å invitere deg til å støtte arbeidet vårt!

Vi har nå lansert en nettbasert løsning hvor du enkelt kan sette opp og endre din faste givertjeneste, eller gi en enkeltgave.

Gå inn på vår nettside
bekkefaret.menighet.no
 eller skann qr-koden

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefarene menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	022	20/00530-3	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefarene menighetsråd		

Samling stab og menighetsråd

Saksframlegg

Fra stab foreslår vi samling med stab og menighetsråd primært 11-12. juni evt. med overnatting. Programmet er fortettet etter nedstengingen i vår. Det får ringvirkninger også i vårsemesteret. Det er derfor ønskelig fra stabens side å legge en slik samling til en periode med lavere aktivitet slik det ofte er i juni. Det er undersøkt med Utstein pilegrimsgård. Den helgen er opptatt der, men vi har fått lagt en midlertidig bestilling på helgen før 4-5. juni, om det kan være aktuelt. Det er selvsagt mulig å holde fast på 11-12. men finne et annet sted. Vi kan vende tilbake til planen om å være i Vardeneset uten overnatting, slik som vi la opp til i vår.

Forslag til vedtak

Bekkefarene MR legger opp til stabssamling 11-12. juni.

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefarene menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	000	20/00794-2	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefarene menighetsråd		

Høringsnotat - kirkevalg overordnede problemstillinger

Vedlegg:

høringsnotat - kirkevalg overordnede problemstillinger

Saksframlegg

Dette handler om valg av kirkens øverste organer (kap. 2) og menighetsråd (kap. 3).

Kirkerådet anbefaler å gjøre valget til et listevalg. Nominasjonskomite velges bare dersom det ikke stilles andre lister. Et av hovedpoengene for denne valgordningen er å unngå asymmetriske lister slik det var ved valget i 2015 og 2019. Asymmetrien består i at nominasjonskomiteens liste er bredt sammensatt i motsetning til de andre listene som samles om en felles målsetting eller sak. Det kan gi uheldige konsekvenser for de som bruker nominasjonskomiteens liste fordi, dersom egne personstemmer ikke får gjennomslag går stemmen til støtte for listen, og gjerne kandidater som står for det motsatte av det som velger ønsker å støtte. Det er selvsagt en uheldig konsekvens. Denne konsekvens synes ikke veiet tilstrekkelig opp mot konsekvensen av rene listevalg. Ved siste valg var det som beskrevet i mange bispedømmer to klare alternativ i tillegg til nominasjonskomiteens liste. Disse alternativene var klare i noen ganske få kontroversielle saker. Utover disse sakene var de nesten like sammensatt som nominasjonskomiteens liste. Det er grunn til å tro at alle som brukte nominasjonskomiteens liste ikke syntes de andre listene representerte et alternativ for dem. Det til tross for betydelige avisskriverier om hvordan en ved bruken av nominasjonskomiteens liste kunne gi utslag i at en støttet kandidater som stod for noe annet enn det en ønsket å støtte. Dersom det ved listevalg stilles kun en liste (som ikke er nominasjonskomiteens liste) er kanskje flere velgere avskåret fra å si sin mening og slik sett utestengt fra deltagelse i valgene. Det ser ut som en mer alvorlig konsekvens enn det uheldige med asymmetriske lister. For oss virker det fornuftig om vi fortsetter som før med nominasjonskomite og mulighet for å stille andre lister i tillegg. Opplys heller om mulige konsekvenser av å bruke denne listen. Dersom det viser seg at det er få som bruker den ved kommende valg kan den heller avvikes til senere valg.

Forslag til vedtak

Høringsspørsmålene i 2.5 besvarer Bekkefarene menighetsråd slik:
Modell A

Merknader til spørsmålet om modellvalg:

Dersom det ved listevalg stilles kun en liste (som ikke er nominasjonskomiteens liste) er kanskje flere velgere avskåret fra å si sin mening og slik sett utestengt fra deltagelse i valgene. Det ser ut som en mer alvorlig konsekvens enn det uheldige med asymmetriske lister. For oss virker det fornuftig om vi fortsetter som før med nominasjonskomite og

mulighet for å stille andre lister i tillegg. Opplys heller om mulige konsekvenser av å bruke denne listen. Dersom det viser seg at det er få som bruker den ved kommende valg kan den heller avvikles til senere valg.

Merknader til valg av nominasjonskomite:

Et mulig alternativ er at en uansett velger en nominasjonskomite på samme måte som før. Denne trer ikke i funksjon med mindre det ikke er andre som stiller liste. På den måten risikerer en riktig nok merarbeid, men en slipper hastverket og forserte løsninger.

Høringsspørsmålene i 3.4 besvarer Bekkefarets menighetsråd slik:
Alternativ 2.

Merknader: Sett fra soknets ståsted er hovedproblemet å skaffe kandidater til valget. Det tror vi ikke blir enklere om det skal arbeides for å stille flere konkurrerende lister. Lokal erfaring er at alle som er skikket og som ønsker å gjøre en jobb for menigheten ønskes velkommen til å stille til valg, uansett ståsted eller bakgrunn

Høringsspørsmålene i 4.4 besvarer Bekkefarets menighetsråd slik:
Alternativ 2.

Ingen merknader.

Høringsspørsmålene i 5.2 besvarer Bekkefarets menighetsråd slik:
Ingen mening
Ingen merknader.

Høringsspørsmålene i 6.4 besvarer Bekkefarets menighetsråd slik:

Enig (vi ønsker ordningen med sperregrense videreført)

Merknader: En kommer neppe i mål med at alle velgere skjønner alle opptellings og valgreglene. Vi ser ikke at selve stemmegivningen blir vesentlig påvirket av at folk mangler eller har kjennskap til sperregrensen. Forvirringen rundt opptellingen bør kunne kompenseres med grundigere opplæring av ansvarlig tellekorps.

Høringsspørsmålene i 7.4 besvarer Bekkefarets menighetsråd slik:
Merknader:

- Ikke fornøyd med noen alternativ
- Vi ser at alternativ 3 er enklest å kommunisere ut fra nasjonalt nivå. Det ser nok veldig annerledes ut lokalt fra. Vi reagerer på at det som vurderes enklest på nasjonalt nivå skal være avgjørende for hvordan vi som gjør jobben lokalt skal gjøre det. Tenk om det i en kirke var stor aktivitet hver torsdag, med mange folk innom i et småbysentrum, som hadde langdag på torsdag. Tenk om de ikke kunne ha åpent da, fordi ressursene ble brukt til å ha åpent onsdagen som var bestemt nasjonalt.
- Vi støtter at det blir utviklet ordninger for digital forhåndsstemmegiving med bank-id-pålogging.
- Vi tror at en best kan gjøre vurderingene for hvordan en kan nå velgerne lokalt lokalt.
- Et minimumskrav vil påvirke oppfatningen av hva som er tilstrekkelig, det påvirker en standard selv om det er et minimumskrav. Større fellesråd og sokn som bør ha kapasitet til mye videre åpningstider for forhåndvalg, enn de aller minste, som reglene må ta hensyn til. I større sokn med mye ressurser, der det nesten ikke kreves ekstra innsats for å holde valglokalene åpne i hele kontortiden, fordi det normalt er nok folk på jobb, kan likevel bli fristet av bekvemmelighetshensyn å redusere åpningstiden fordi minimums kravet er bare to timer. Da er det sikkert tilstrekkelig om de som erkjenner at de er store, har åpent i 6 timer i uken. Det er tre ganger så mye og må vel være tilstrekkelig. På den måten kan et faktisk minimumskrav virke mot sin hensikt å skape mindre tilgjengelighet i stedet for mer.

- Vi tror det er mer motiverende å høre målsettinger enn minimumskrav. Dersom alle som ønsker å avgi forhåndsstemme har fått en kvalifisert mulighet til det, er målet nådd, uten minimumskrav. Minimumskravene vil fort styre lokal ressursbruk mot minimumskravet, selv om andre måter å gjøre det ting på kan ha potensiale til å nå flere velgere. Med mer dynamiske regler kan en gjøre lokale vurderinger for hvordan en best når flest velgere.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Høring om kirkevalg – overordnede problemstillinger

Høringsnotat 24.09.2020.

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	1
1. Innledning.....	3
1.1 Demokrati i Den norske kirke.....	4
2. Modell for listevalg ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet	4
2.1 Dagens ordning	4
2.2 Kirkerådets vurdering av ulike modeller	5
2.3 Forslag til forenklet ordning for valg av nominasjonskomité.....	7
2.4 Kirkerådets anbefaling	8
2.5 Høringsspørsmål	8
3. Mulighet for å supplere lister og kandidater ved valg til menighetsråd	8
3.1 Dagens ordning	8
3.2 Kirkerådets vurdering	8
3.3 Kirkerådets anbefaling	9
3.4 Høringsspørsmål	9
4. Kommunikasjon om lister og kandidater ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet	10
4.1 Dagens ordning	10
4.2 Kirkerådets vurdering	10
4.3 Kirkerådets anbefaling	12
4.4 Høringsspørsmål	12
5. Tid og sted for valg	13

5.1	Kirkerådets anbefaling	14
5.2	Høringsspørsmål	15
6.	Personvalgregler	15
6.1	Dagens ordning	15
6.2	Kirkerådets vurdering	16
6.3	Kirkerådets anbefaling	17
6.4	Høringsspørsmål	17
7.	Forhåndsstemming	18
7.1	Dagens ordning	18
7.2	Kirkerådets vurdering	19
7.3	Kirkerådets anbefaling	21
7.4	Høringsspørsmål	22
8.	Økonomiske og administrative konsekvenser	22

1. Innledning

Denne høringen tar for seg noen overordnede problemstillinger om kirkevalg som Kirkemøtet må avgjøre i 2021. Det bes om tilbakemelding på høringen innen 30. november 2020. Kirkerådet oppfordrer alle høringsinstanser til å fylle ut et [digitalt skjema for høringssvar](#), men det er også mulig å sende inn et høringssvar til Kirkerådets postmottak på post.kirkeradet@kirken.no. Høringsuttalelser er offentlige og vil bli publisert på kirken.no.

På bakgrunn av høringen vil Kirkerådet utarbeide et forslag med sikte på behandling på Kirkemøtet i april 2021. Ut fra det som avgjøres på Kirkemøtet i 2021 vil det gjøres nødvendige endringer i kirkevalgreglene. Konkrete regelendringer vil vedtas på kirkemøtet i 2022 for å få virkning ved kirkevalget i 2023.

I forbindelse med prosjekt kirkelig organisering vil det komme endringer i valgordningene som vil bli gjeldende fra kirkevalget i 2027. Det blir derfor bare foreslått endringer på noen begrensede områder før valget i 2023.

Høringen er sendt til menighetsrådene, de kirkelige fellesrådene, bispedømmerådene, biskopene, de teologiske utdanningsinstitusjonene som har rett til å gi cand.theol.-utdanning, Norsk Kvinnelig Teologforening, fagforeningene, Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål og KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter, Åpen folkekirke og Bønnelista. Andre interesserte kan også svare på høringen.

Det er seks overordnede spørsmål som er omtalt i dette høringsnotatet. Bakgrunnen for forslagene til endringer er evalueringen av og erfaringer fra kirkevalget i 2019. I en så kompleks sak vil det være så ulike meninger at ikke alle Kirkerådets medlemmer stiller seg bak alle anbefalinger i høringen.

Modell for listevalg ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Kirkerådet foreslår en ordning med utgangspunkt i selvstendige lister, og med nominasjonskomité kun der selvstendige lister ikke foreligger. Mulighet for å supplere lister og kandidater ved valg til menighetsråd

Kirkerådet foreslår at det skal bli mulig å supplere kandidater uansett hvor mange kandidater det er på Nominasjonskomiteens liste.

Kommunikasjon om lister og kandidater

Det legges opp til en avklaring av hvilket informasjonsansvar valgmyndighetene har og hva grupperingene som stiller liste har ansvar for.

Tid og sted for valg

På grunn av endring i ordlyd om tid og sted for kirkevalg i den nye trossamfunnsloven trengs det en avklaring av at regelen om samme tid og sted for kirkevalg og kommunevalg opprettholdes. Kirkevalgreglene § 10-1 (1) sier: «Valg av medlemmer til menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet skal holdes i alle menigheter samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet til, valg til Stortinget eller

fylkesting og kommunestyre». Det foreslås å gjøre et prinsippvedtak om at denne regelen vil gjelde ved kirkevalget i 2023.

Personvalgregler

Kirkerådet foreslår å fjerne sperregrensen for Nominasjonskomiteens liste både ved valg til menighetsråd og til bispedømmeråd og Kirkemøtet. For lister fra nomineringsgrupper ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet foreslås det å beholde ordningen med stemmetillegg.

Regler for omfang av forhåndsstemming

Kirkerådet anbefaler at dagens ordning med forhåndsstemming på et kirkekontor i fellesrådsområdet erstattes med felles nasjonale tidspunkt for forhåndsstemming.

Under hvert kapittel er det presentert ett eller flere høringsspørsmål som det blir bedt om svar på i det digitale skjemaet for høringssvar. Det er også fritekstfelt for hvert spørsmål. Maksimum antall tegn i hvert fritekstfelt er 4000.

1.1 Demokrati i Den norske kirke

Det kirkelige demokratiet har vært i utvikling over tid, særlig som følge av demokratireformen fra og med kirkevalget i 2009. Før valget i 2015 ble det første gang åpnet for å stille flere lister. Før dette hadde valget skjedd med én liste laget av en nominasjonskomité. Det ble vedtatt nye kirkevalgregler på Kirkemøtet i 2018 etter en grundig gjennomgang og omarbeiding. Før valget i 2023 arbeides det med endringer i disse reglene på noen områder, men valget vil ellers gjennomføres på samme måte som i 2019.

2. Modell for listevalg ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet

2.1 Dagens ordning

Ved valget i 2019 ble det stilt lister fra registrerte nomineringsgrupper og Nominasjonskomiteens liste. Nomineringsgruppe er kirkevalgreglenes navn for grupperinger som stiller liste ved et kirkevalg. Det var tre lister, Bønnelista, Nominasjonskomiteens liste og Åpen folkekirke, i ni av elleve bispedømmer. Bønnelista stilte ikke liste i Oslo og Sør-Hålogaland.

Det ble valgt en nominasjonskomité i alle bispedømmer på prostivise møter med representanter fra menighetsrådene. I tillegg oppnevnte ungdomsrådet et medlem til nominasjonskomitéen. Alle menigheter fikk mulighet til å foreslå kandidater til Nominasjonskomiteens liste. Det varierte hvor mange forslag til kandidater nominasjonskomiteene fikk inn, i Bjørgvin kom det for eksempel inn 22 ulike navn og 51 forslag (flere menighetsråd hadde foreslått de same navnene), mens i Tunsberg kom det inn sju forslag.

På flere områder i valggjennomføringen er det utfordringer knyttet til at listene er forskjellige og har ulikt utgangspunkt. Dette gjelder for eksempel informasjon om lister og kandidater (se kapittel 4), regler for personstemmer (se kapittel 6) og håndtering av listestøtte.

Det ble gitt økonomisk støtte til registrerte nomineringsgrupper i form av intensjonsstøtte og listestøtte. Kandidatene på Nominasjonskomiteens lister fikk stilt tilsvarende midler til disposisjon. Det var komplisert å håndtere denne støtten til Nominasjonskomiteens liste fordi den ikke kunne utbetales direkte siden Nominasjonskomiteens liste ikke er en organisasjon med organisationsnummer og bankkonto. Det kom også reaksjoner på at det var krevende for kandidatene på Nominasjonskomiteens liste, fordi de måtte samles og gjøre vedtak om hvem som skulle håndtere pengene (hvis de ville bruke pengene på felles tiltak).

2.2 Kirkerådets vurdering av ulike modeller

Gjennomføringen av Kirkevalget 2019 tydeliggjorde noen svakheter med dagens ordning med Nominasjonskomiteens liste og lister fra nomineringsgrupper. Etter Kirkerådets vurdering er det særlig det at listene har ulike utgangspunkt, og dermed ikke alltid kan likebehandles, som gir behov for en ny vurdering av spørsmålet om modell for listevalg før neste valg. Dette gir prinsipielle og praktiske utfordringer i valggjennomføringen og i kommunikasjon med velgerne.

Listene har ulike utgangspunkt, fordi Nominasjonskomiteens liste tilstreber bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål, mens lister fra nomineringsgrupper karakteriseres av at kandidatene står samlet om et program med likt syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Dette blir omtalt som asymmetriske lister.

En annen kjent utfordring med Nominasjonskomiteens liste er at velgere risikerer å bidra til at kandidater de er uenige med blir valgt. I KIFO (Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning) sin evaluering av valget i 2015 ble det pekt på at selv om det var mange kandidater på nominasjonskomiteens liste som hadde et «ja-standpunkt» i spørsmålet om vigsel av likekjønnede i kirken, hadde 75 prosent av kandidatene som ble valgt et «nei-standpunkt» (Holberg, Mortensen og Botvar, *Polarisering og kontinuitet – en analyse av Kirkevalget 2015*, KIFO-rapport 2016: 1, side 36).

Dette innebærer at velgere som valgte nominasjonskomiteens liste, med sikte på å få inn personer på denne listen som ønsket å åpne for vigsel av likekjønnede, bidro til valg av kandidater som gikk imot likekjønnet vigsel, selv om de ga tilleggsstemme til personene som var for vigsel av likekjønnede. Dette fordi listestemmene deres bidro til at nominasjonskomiteens liste ble sikret et antall mandater, uten at de kandidatene de gav tilleggsstemmer nødvendigvis ble valgt i personvalget på listen. Velgerne risikerte derfor at deres stemme på kandidater som var for likekjønnet vigsel, kunne føre til motsatt effekt, ved at deres stemme kunne bidra til valg av kandidater som var imot likekjønnet vigsel. Det er ikke gjort noen tilsvarende analyse av valget i 2019.

På bakgrunn av utfordringene med dagens ordning foreslås det noen alternative modeller. Disse ligner i stor grad på modeller som er foreslått tidligere, men har fått nye navn for å klargjøre at dette i noen grad er nye modeller.

2.2.1 Modell A: Modell med Nominasjonskomiteens liste og andre lister

Denne modellen viderefører dagens ordning med mindre forbedringer. Det etableres en nominasjonskomité som fremmer en liste innen en frist. Nomineringsgrupper kan

fremme liste til samme frist. En fordel med denne ordningen er at den vil være kjent for velgerne. Utfordringen med asymmetriske lister løses imidlertid ikke.

Ordningen bidrar til at menighetsrådene har en viss formalisert innflytelse gjennom adgangen til å foreslå kandidater til nominasjonskomiteen og deltakelse i valget av nominasjonskomiteen.

Det at Nominasjonskomiteens liste er bredt sammensatt innebærer at velgere som velger denne listen, med sikte på å få valgt inn personer på denne listen som har en oppfatning i tråd med deres syn, vil kunne bidra til at kandidater som har motsatt syn på samme liste, blir valgt. Det medfører altså en risiko for motsatt effekt sammenlignet med det velgeren ønsker.

Noen forbedringer av modellen kan være tydeligere ansvarsdeling mellom nominasjonskomiteen og Nominasjonskomiteens liste, nasjonal økonomihåndtering og en tydeligere plan for støtte til administrasjon og kommunikasjon. Det er noen viktige hensyn som må vurderes opp mot hverandre her. På den ene siden skal listene kunne styre seg selv og de ulike listene likebehandles. På den andre siden vil Nominasjonskomiteens liste uansett være forskjellig fra andre lister fordi den ikke har utgangspunkt i en gruppering. Slik systemet er i dag finnes Nominasjonskomiteens liste finnes ikke før nominasjonskomiteen har satt opp et listeforslag. Det viste seg i 2019 å bli krevende å få på plass nettsider og annen informasjon på den korte tiden som da er igjen til valgmateriellet skal være klart. Det kan derfor være aktuelt å ha administrative og/eller kommunikasjonsfaglige ressurser klare til disposisjon for kandidatene på Nominasjonskomiteens liste. Penger til dette vil da måtte tas av Nominasjonskomiteens listes kandidaters andel av listestøtten.

En annen mulighet er å regulere nærmere hvordan Nominasjonskomiteens liste skal organisere seg. Det kan gjøres ved å på forhånd ha fastsatt et tidspunkt for et møte for alle kandidatene der en skal beslutte bruk av økonomisk støtte og felles kommunikasjonsstrategi. Et annet alternativ er å fastsette på forhånd hvem som representerer listen, for eksempel førstekandidatene i alle bispedømmene, og gi disse et tydelig mandat. Dette vil begrense listens selvstyre og innebære at valgmyndighetene forskjellsbehandler de ulike listene i større grad enn i dagens ordning. Det kan likevel være nødvendig å gjøre noen tiltak her for å sikre en håndterbar valggjennomføring.

Når det gjelder nominasjonskomiteen så viser erfaringene at det er nødvendig med stor grad av administrativ støtte fra bispedømmekontorene for å få gjennomført nominasjonsprosessen. Det er vanskelig å se for seg et annet alternativ enn at en eller flere ansatte på bispedømmekontorene tar denne jobben. I 2019 ble det anbefalt at denne personen ikke var den samme som var sekretær for valgrådet for å holde en viss avstand mellom valgmyndighetene og nominasjonskomiteene. På en del kontorer er dette vanskelig i praksis. Det bør derfor fastsettes at bispedømmerådene kan gi nødvendig administrativ støtte til nominasjonskomiteene, uten å stille krav til hvem som skal utføre denne oppgaven.

2.2.2 *Modell B: Modell med utgangspunkt i selvstendige lister*

I denne modellen inviteres nomineringsgrupper til å stille lister. Nomineringsgrupper kan innen en frist gi melding om de har intensjon om å stille liste ved valget. Dersom det er minst én nomineringsgruppe som gir slik melding, vil valgrådet ikke ta initiativ til at det blir nedsatt en nominasjonskomité. I stedet gis det anledning til å stille flere lister også fra andre nomineringsgrupper innen en ny frist.

Dersom det i et bispedømme kun foreligger ett godkjent listeforslag fra én nomineringsgruppe etter listefristen, blir det den eneste listen ved valget. Dersom det ikke foreligger noen godkjente listeforslag etter fristen, oppnevnes en nominasjonskomité som utarbeider en bred kandidatliste. Valget gjennomføres i så fall som flertallsvalg med nominasjonskomiteens liste.

Dersom det fremmes flere lister enn én, vil denne ordningen kunne gi velgerne klarere alternativer å velge mellom. Forslaget gir sterke incentiver til etablering av faste grupperinger i det kirkelige demokratiet. Valgteknisk og for velgerne gir denne ordningen en oversiktlig og klar løsning som ligner andre valg, forutsatt at det stilles minst to lister. Den løser utfordringen med asymmetriske lister, som følge av at det ikke oppnevnes noen nominasjonskomité med mindre det ikke blir godkjent noen listeforslag.

Hensynet til reelle valgmuligheter og ivaretagelse av mindretallsrepresentasjon vil ikke bli ivaretatt hvis det bare blir levert én liste. Hvis bare én liste stiller til valg, vil grupper som er i mindretall i sentrale spørsmål kunne bli helt uten representasjon.

2.3 **Forslag til forenklet ordning for valg av nominasjonskomité**

I modell B skal det nedsettes en nominasjonskomité bare hvis det ikke er noen godkjent liste. Denne vil måtte bli valgt og gjøre arbeidet raskere enn det som var tilfellet i 2019 fordi arbeidet først starter opp når det blir klart hvor mange lister det blir. For å få dette til å fungere på den tiden som er tilgjengelig foreslås en forenklet ordning for valg av nominasjonskomité. Målet med dette er å sikre at man får en nominasjonskomité som kan gå i gang med arbeidet med å sette sammen en liste så fort som mulig, samtidig som komitéen fortsatt er forankret i menighetsrådene.

Alle menighetsråd i bispedømmet får mulighet til å foreslå ett medlem til nominasjonskomiteen. Det gjennomføres så et digitalt valg der hvert menighetsråd har en stemme. Den som får flest stemmer blir valgt, og den som får nest flest stemmer blir vara. I tillegg kan ungdomsrådet oppnevne et medlem og et varamedlem.

Den forenklete ordningen vil ikke sikre representasjon av begge kjønn på samme måte som dagens ordning (der det er mekanismer for å sikre minst 40 prosent av begge kjønn). For å kunne få på plass en nominasjonskomité innenfor den tidsrammen som vil være tilgjengelig ved modell B er det nødvendig å forenkle prosessen, og det vil derfor ikke være mulig å ivareta alle hensyn.

2.4 Kirkerådets anbefaling

Kirkerådet anbefaler modell B med utgangspunkt i selvstendige lister. Hvis det fremmes flere lister enn én, vil ordningen gi velgerne klarere alternativer å velge mellom. Valgteknisk gir denne ordningen en oversiktlig løsning som ligner andre valg, forutsatt at det stilles minst to lister. Hvis det ikke stilles noen liste, er det bygd inn mekanismer i regelverket som kan legge til rette for at det likevel kan gjennomføres et valg.

Ordningen vil kunne bidra til at en unngår asymmetriske lister, noe Kirkerådet anser som viktig ut fra et velgerperspektiv. Hvis det bare er en godkjent liste, vil valget gjennomføres med bare denne listen. Det vil i mindre grad ivareta hensynet til reelle valgmuligheter og ivaretagelse av mindretallsrepresentasjon. Modell B er likevel anbefalt foran andre aktuelle modeller som bedre ivaretar situasjonen ved en liste fordi modell B er en enklere og mer gjennomførbar ordning.

2.5 Høringsspørsmål

Hvilken modell ønsker du/dere?

[A / B / Ingen av dem / Ingen mening]

Har du/dere merknader til spørsmålet om modellvalg?

[Fritekstfelt]

Har du/dere merknader til forslaget om forenklet ordning for valg av nominasjonskomité?

[Fritekstfelt]

3. Mulighet for å supplere lister og kandidater ved valg til menighetsråd

3.1 Dagens ordning

I dagens ordning blir det oppnevnt en nominasjonskomité som skal sette opp en liste ved valg til menighetsråd. I tillegg er det åpnet for lister fra andre grupperinger. Denne muligheten blir i liten grad brukt. I 2019 var det to sokn som hadde to lister. Hvis det bare er levert en liste fra nominasjonskomiteen og den har for få kandidater (færre enn de som skal velges til medlem og vara) skal det åpnes for supplerende nominasjon innen en ny frist (i 2019 var denne fristen 5. juni). Hvis listen har akkurat nok kandidater blir det derimot ikke åpnet for supplerende nominasjon.

Hvis det skal åpnes for supplerende nominasjon skal dette kunngjøres av menighetsrådet. Fem personer med stemmerett i soknet kan da gå sammen om å foreslå en ny kandidat.

3.2 Kirkerådets vurdering

I diskusjonen om ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet har det vært et viktig poeng at det skal være samtidige frister for ulike lister. Det er ikke foreslått endret nå. Men ved valg til menighetsråd skaper samtidige frister for alle lister av og til utfordringer. Hvis nominasjonskomiteen leverer en liste som mangler den representasjonen en velger ønsker seg kan det være for sent å gjøre noe med det når

Nominasjonskomiteens liste blir kjent. Noen blir kanskje heller ikke kjent med muligheten for å stille en egen liste før de oppdager at de ikke er fornøyd med Nominasjonskomiteens liste.

Etter reglene skal listeforslagene legges ut til ettersyn etter hvert som de kommer inn, så man har mulighet til å se listen før fristen for levere liste, men dette løses nok på ulik måte i praksis. Nominasjonskomiteens liste kan også leveres kort tid før fristen, og dermed ikke gi velgere muligheten til å komme sammen om å levere en annen liste.

For å sikre gode valgmuligheter for velgerne kan det derfor være aktuelt å gjøre en endring i regler for listeforslag og supplerende nominasjon.

Alternativer:

1. Fortsette dagens ordning, med supplerende nominasjon bare ved for få kandidater.
2. Åpne for supplerende nominasjon uansett hvor mange kandidater det er på Nominasjonskomiteens liste.
3. Åpne for en utsatt frist for innlevering av lister fra andre grupper.
4. Åpne for både supplerende nominasjon uansett og en utsatt frist for innlevering av lister fra andre grupper.

Alle alternativene til ny ordning vil føre til en utsettelse av når man vet sikkert hvem som stiller til valg. Det vil også kreve noe mer organisering. Det at listene blir klare senere kan gjøre det vanskeligere å få med informasjon om lister og kandidater i for eksempel menighetsblad, fordi deadline for bladet er før listen er klar.

Alternativ 2 er en positiv utvidelse fra dagens ordning, som understreker prinsippet om at det i utgangspunktet er én nominasjonskomité med en liste, men man kan fremme flere kandidater på denne listen. Dette alternativet favoriserer flertallsvalg.

Alternativ 3 er også en utvidelse fra dagens ordning, og gjør at det blir mulig å fremme et samlet alternativ i stedet for den listen som er utarbeidet fra nominasjonskomiteen. Dette alternativet favoriserer forholdstallsvalg.

3.3 Kirkerådets anbefaling

For å begrense endringen fra dagens ordning anbefaler Kirkerådet alternativ 2. Dette ivaretar behovet for å kunne supplere Nominasjonskomiteens liste og er mest i tråd med hvordan menighetsrådsvalgene gjennomføres de fleste steder i landet.

3.4 Høringsspørsmål

Hvilket alternativ ønsker du/dere?

[1/2/3/4/ Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

4. Kommunikasjon om lister og kandidater ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

4.1 Dagens ordning

Etter at kirkevalgreglene ble vedtatt på Kirkemøtet i 2018 ble det klart at det manglet noe i reglene om ansvar for kommunikasjon om lister og kandidater ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det var behov for å fastsette hva som var mandatet til valgrådet når det gjaldt informasjon. Det ble lagt frem forslag til Kirkerådet i juni 2018 om å videreføre bestemmelsen fra forrige valg. Kirkerådet valgte å gjøre noen endringer i sin behandling som tydeliggjorde hva som var valgrådets ansvar og hva som var listenes ansvar. Det at listene fikk listestøtte var også med på å tydeliggjøre at det var listenes ansvar å informere om hva listene stod for.

Til forskjell fra tidligere, skulle ikke valgrådet presentere kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Det var det opp til nomineringsgruppene og nominasjonskomiteene/Nominasjonskomiteens liste selv å gjøre. Valgrådet skulle kun utarbeide en felles presentasjon av kandidatene og listene i tråd med rammene som ble gitt i forskriften om utfyllende regler til kirkevalgreglene. Det vil si opplysninger om utdanning, yrke og verv i offentlig, kirkelig og organisasjonsmessig sammenheng, samt bilde (CV-opplysninger). Denne informasjonen ble lagt inn i valgmodulen og gjort tilgjengelig på kirkevalget.no. Det ble også laget brosjyrer i bispedømmene med noe informasjon. En del steder ble valgrådets presentasjon av lister og kandidater sendt ut og trykket i menighetsblader. I tillegg fikk hver liste skrive en kort beskrivelse av listen som kom med på kirkevalget.no og i brosjyrer.

Det ble en del spørsmål og usikkerhet i prosessen om hva som var greit å gjøre av kommunikasjon og rolleforståelse for valgrådernes administrasjon.

Situasjonen ble opplevd som utfordrende for nominasjonskomiteen og Nominasjonskomiteens liste. Agder og Telemark bispedømme beskriver det slik i sin evaluering:

Kirkerådets linje med at nomineringsgrupper og nominasjonskomitéen skulle informere om sine kandidater og lister selv, skapte en del frustrasjon. Spesielt var dette vanskelig for nominasjonskomitéens liste som måtte starte helt fra «scratch» uten et styre eller en organisasjon i ryggen.

Det var også litt uklarheter knyttet til hva som var nominasjonskomiteens informasjonsansvar og hva som var kandidatene på Nominasjonskomiteens liste sitt informasjonsansvar.

Det kom mange henvendelser om for lite informasjon om listene og kandidatene.

4.2 Kirkerådets vurdering

For å sikre at velgerne kan gjøre opplyste valg og en hensiktsmessig valggjennomføring bør det gjøres en ny vurdering av spilleregler og ansvar for informasjon om lister og kandidater.

I sin evaluering av kirkevalget i 2019 trekker KIFO fram «opplyst forståelse» som et viktig kriterium for å vurdere demokrati.

For å avgjøre om kirkevalget er et demokratisk valg på linje med politiske valg må vi se nærmere på tilgang på informasjon om kirkevalget og kunnskapsnivået blant de som stemte og de som ikke gjorde det. En forutsetning for et demokratisk valg er at de som skal stemme er tilstrekkelig informert rundt valget generelt og om alternativene de kan velge mellom. Informasjon og kunnskap er en forutsetning for å kunne treffe gjennomtenkte valg. For at kirkemedlemmer skal ha en forutsetning for å stemme ved kirkevalget krever det altså kunnskap om dette, altså *opplyst forståelse* (...) (Rafoss, Agedal, Larsen og Rønningen (2020), *Et demokrati i endring - En analyse av kirkevalget 2019*, KIFO Rapport 2020: 2, side 73).

Manglende informasjon om kandidatene er en viktig grunn til at personer ikke stemmer ved kirkevalget, og andelen som svarer dette er økende. I 2009 svarte 45 prosent at dette var en grunn til å ikke stemme mens i 2019 var det 63 prosent som svarte dette (Rafoss mfl. (2020) side 78). Selv om de som stemmer har mer informasjon enn de som ikke stemmer, peker KIFO på at det «(...) allikevel et relativt lavt kunnskapsnivå rundt kandidatene som kan ha konsekvenser for kirkedemokratiet. En forutsetning for demokrati er å ha like muligheter til å utforske alternativer. (...) Om det er for lite kunnskap om de ulike kandidatene og deres ståsted i viktige saker er ikke denne forutsetningen møtt (Rafoss mfl. (2020) side 74).»

En viktig måte å sikre at velgerne kan ta opplyste valg er å ha informasjon om lister og kandidater tilgjengelig i valglokalene og i tilknytning til der velgerne forhåndsstemmer på internett. Man kan ikke forvente at velgerne ved kirkevalg er opplyst på samme måte som velgerne ved for eksempel stortingsvalg. En grunn til dette er mindre mediaoppmerksomhet om kirkevalget og mindre kjennskap til de ulike grupperingene som stiller lister. Dette informasjonsbehovet tilsier at valgmyndighetene får et begrenset informasjonsansvar for å kunne gi noe informasjon om lister og kandidater til velgerne i valgsituasjonen, mens nomineringsgruppene (og Nominasjonskomiteens liste) ellers fortsatt har hovedansvaret for å informere velgerne om hva de står for. Hvis valgmyndighetene får et slikt ansvar, må det fastsettes i reglene hvordan man går frem for å få til dette på en balansert måte - og sikre valgmyndighetene tilstrekkelig mandat til å fastsette en felles presentasjon.

Det må være lett for en velger å gå inn på en nettside og skrive inn hvor man bor og finne ut hvem som stiller til valg hos deg, og få opplysninger om hva de ulike listene står for. Siden velgerne kan gi stemmetillegg til inntil tre kandidater vil det også være et element av personvalg på alle listene. For å sikre at velgerne er opplyste nok til å kunne ta dette valget bør de også ha noe informasjon om de enkelte kandidatene.

Det er viktige hensyn som står mot hverandre i dette spørsmålet, hensynet til nøytral valgtilrettelegging og listene sin rett til å ta ansvar for egen informasjon og hensynet til god og tilgjengelig informasjon til velgerne.

Det er tre aktuelle alternativer for hvordan man organiserer informasjon om lister og kandidater:

Alternativ 1: Samme ordning som i 2019, men med noen forbedringer. Listene har hovedansvaret, men valgrådet skal utarbeide en felles presentasjon som blir tilgjengelig digitalt og fysisk i valglokalene. Denne presentasjonen skal inneholde informasjon om listene og CV-opplysninger om kandidatene. Hver liste får anledning til å skrive en kort tekst om listen som blir brukt i presentasjonen.

Alternativ 2: Valgrådet utarbeider en presentasjon som inneholder informasjon om lister og kandidater. Hver liste får anledning til å skrive en kort tekst om listen som blir brukt i presentasjonen. Hver enkelt kandidat får mulighet til å skrive en kort tekst som svar på spørsmålet «Hva vil du jobbe for hvis du blir valgt?»

Alternativ 3: Alt ansvaret for å presentere lister og kandidater ligger hos listene. Listenes materiale kan legges i valglokalet, også hvis ikke alle listene har levert materiale. Kirkevalget.no vil måtte ha lenke til listenes nettsider.

Uansett hvilket alternativ som velges her er det primært listene som har ansvar for valgkamp og kommunikasjon om hva de står for til velgerne. Valg av alternativ her påvirker altså ikke spørsmålet om listestøtte. Her handler det om å sikre velgerne et minimum av informasjon, særlig knyttet til selve valghandlingen.

Det må klargjøres at ansatte kan legge til rette for kommunikasjon fra listene, orientere om at listene finnes, lage plattformer for informasjon (arrangere debatter, innhente uttalelser fra de ulike listene osv.).

4.3 Kirkerådets anbefaling

Hvis det blir en modell uten Nominasjonskomiteens liste er det argumenter for at alternativ 1 er det enkleste og beste alternativet. Det vil sikre at samlet informasjon om listene er tilgjengelig for velgerne. Samtidig vil det ikke gi informasjon som gir grunnlag for å vurdere hvem man vil gi personstemmer, ut over CV-opplysninger. Det kan tilsi at alternativ 2 bør velges også ved en modell uten Nominasjonskomiteens liste.

Hvis det blir en valgordning med Nominasjonskomiteens liste, bør alternativ 2 velges. Det gir velgere som ønsker å stemme på Nominasjonskomiteens liste informasjon som gjør at de kan velge mellom kandidatene på listen.

For å kunne sikre at alle velgere har tilgang til informasjon om lister og kandidater anbefales ikke alternativ 3.

4.4 Høringsspørsmål

Hvilket alternativ ønsker du/dere?

[1/2/3/Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

5. Tid og sted for valg

Kirkeloven § 4 fastsatte at «[k]irkelige valg holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyrer». I departementets forslag til ny trossamfunnslov i 2017 var det foreslått å videreføre dette. I behandlingen av høringen om lovforslaget uttalte Kirkemøtet 2018:

«I et trossamfunn med mer enn 3, 7 millioner medlemmer, må valgene organiseres slik at flest mulig har en reell mulighet til å stemme ved kirkelige valg og slik delta i utøvelse av demokratiet. Derfor støtter Kirkemøtet forslaget om å videreføre bestemmelsen om at kirkelige valg holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, offentlige valg, jf. lovutkastet § 11 annet ledd. Forslaget bidrar til å legge til rette for at det kirkelige demokratiet ivaretas i tråd med kirkeparagrafenes formålsbestemmelse. Bestemmelsen viderefører de ordninger som ble fastsatt i forbindelse med demokratireformen i Den norske kirke, som var en forutsetning for de senere endringer i forholdet mellom staten og Den norske kirke. Kirkemøtet understreker at dette er et forslag som medfører økonomiske konsekvenser, og forutsetter at staten viderefører et tilskudd til Den norske kirke for å kunne gjennomføre slike valg» (sak KM 10/18).

I lovproposisjonen fra Barne- og familiedepartementet om tros- og livssynssamfunn, uttalte departementet at det:

«imidlertid [mener] at prinsipielle grunner taler for at det bør være Den norske kirke selv som fastsetter at kirkevalg eventuelt skal holdes samtidig med og i nærheten av offentlige valg. Denne føringen bør ikke komme fra staten. Likevel bør loven klart angi at kirkelige valg kan holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres, i samsvar med gjeldende rett» (Prop. 130 L (2018–2019) side 229).

I Stortingets behandling av lovforslaget, ga flertallet i familie- og kulturkomiteen uttrykk for at det mente:

«at kirkevalgene er viktige for et kirkelig demokrati og har vært et premiss i arbeidet med selvstendiggjøring av kirken, og ønsker at Den norske kirke skal stå fritt til å arrangere kirkevalg slik de selv mener er best. Som en konsekvens av skillet mellom stat og kirke mener dette flertallet at valgordningen prinsipielt er et forhold kirken selv må regulere, ikke Stortinget i lov. Dette flertallet presiserer at dersom Kirkemøtet fastsetter en valgordning som innebærer samtidighet og samlokalisering, åpner loven for at kirkelige valg kan gjennomføres i tilknytning til offentlige valg» (Innst. 208 L (2019–2020) side 33).

Stortinget vedtok etter dette at «[k]irkelige valg kan holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres. Kirkemøtet avgjør dette», jf. trossamfunnsloven § 13 første ledd.

KIFO-rapporten som evaluerte kirkevalget i 2019 finner at et gjennomsnittlig sokn hadde 89,7 prosent av sine valglokaler i samme bygning som kommunevalget (Rafoss

mfl. (2020) side 51). De finner en substansiell forskjell på oppslutning om valgene, avhengig av om soknene hadde alle valglokaler i samme bygning som kommunevalget eller ikke. «Særlig er forskjellen stor ved menighetsrådsvalget: I de soknene hvor alle valglokaler var plassert i enten samme bygning eller samme rom som de politiske valgene, er valgoppslutningen nesten 5 prosentpoeng høyere i gjennomsnitt» (Rafoss mfl. (2020) side 52).

KIFO finner «en positiv sammenheng mellom det totale antallet valglokaler, kontrollert for soknestørrelse, og oppslutning til begge valg (Rafoss mfl. (2020) side 52).»

Basert på tallene fra kirkevalget i 2019, kunne vi forventet en økning i deltakelse på mellom 2,5 og 5 prosentpoeng, dersom valget i alle sokn ble avholdt i samme bygning som kommunevalget. I KIFOs Velgerundersøkelse spurte vi ikke direkte om viktigheten av valglokalenes plassering, men 81 prosent av de som stemte ved kirkevalget anså det som «viktig» eller «svært viktig» at kirkevalget foregikk samtidig som kommunevalget (Rafoss mfl. (2020) side 53).

Når Kirkemøtet behandlet kirkeordningen, valgte Kirkemøtet i noen tilfeller av pedagogiske grunner «å gjenta i forslaget til kirkeordning enkelte bestemmelser som ventes tatt inn i ny trossamfunnslov» (sak KM 06/19 side 16). I hovedsak ble imidlertid bestemmelser som var ventet å bli tatt inn i trossamfunnsloven ikke gjentatt i kirkeordningen, da norsk lovgivningsteknikk som hovedregel fraråder slik «dublering» av regler. Det er noe av bakgrunnen for at bestemmelsen om at kirkelige valg holdes samtidig med, og i umiddelbar nærhet til, offentlige valg ikke er inntatt i kirkeordningen. Som følge av at Kirkemøtet tidligere har gått inn for at kirkevalg skal holdes samtidig med og i umiddelbar nærhet til offentlig valg bør lovfestes, kan det tilsi at en slik bestemmelse bør fastsettes i kirkeordningen, siden det er det øverste kirkelige regelverket hvor overordnede bestemmelser om valg til kirkelige organer er nedfelt.

En bestemmelse om valgavvikling parallelt med alminnelige valg trenger ikke være fastsatt i kirkeordningen. Kirkevalgreglene § 10-1 fastsetter allerede at «valg av medlemmer til menighetsråd og bispedømmeråd og Kirkemøtet skal holdes i alle menigheter samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet til, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre». Inntil denne bestemmelsen blir endret, vil dette uansett være gjeldende rett, men nå hjemlet i trossamfunnsloven § 13 første ledd. Spørsmålet om det bør fastsettes i kirkeordningen eller bare i kirkevalgreglene er et hensiktsmessighetsspørsmål som ikke vil innebære noen rettslige forskjeller, da en slik bestemmelse i begge regelverkene vil kunne endres av Kirkemøtet ved alminnelig flertall.

For å kunne legge til rette for planlegging for gjennomføringen av valget i 2023, er det nødvendig å avklare dette spørsmålet i 2021.

5.1 Kirkerådets anbefaling

I tråd med Kirkemøtets tidligere føringer, foreslås det å treffe et prinsippvedtak om at kirkelige valg skal holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres. Det anses ikke som nødvendig å ta

dette inn i kirkeordningen, da det vil være tilstrekkelig at dette videreføres i kirkevalgreglene. Det vil da ikke være nødvendig å foreta noen endringer i kirkevalgreglene på dette punkt.

5.2 Høringsspørsmål

Kirkeloven § 4 fastsatte at «[k]irkelige valg holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre». Bør denne bestemmelsen videreføres?

[Ja, dette bør fastsettes i kirkeordningen. / Ja, dette bør fastsettes i kirkevalgreglene. / Nei / Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

6. Personvalgregler

6.1 Dagens ordning

Valgordninger med flertallsvalg (med en liste) bygger på personvalg. Valgordninger med listevalg med flere lister kan enten ha et svakt eller et sterkt innslag av personvalg avhengig av hvor stor innflytelse velgerne har over kandidatvalget. I kirkevalget er det personvalg internt på de ulike listene når det er flere lister, hvor de som fikk flest personstemmer internt på listen får listenes mandater.

Ved kirkevalget i 2019 kunne alle velgerne gi inntil tre tilleggsstemmer ved å sette kryss ved de kandidatene de ønsket skulle få en ekstra stemme. Der det var flere lister kunne velgerne skrive opp en kandidat fra en annen liste for å gi dem én personstemme. Der det var én liste kunne velgerne skrive på inntil tre valgbare personer. Det som var nytt ved valget i 2019 var en ordning for personstemmer for lister fra nomineringsgrupper (stemmetillegg) og en annen for Nominasjonskomiteens liste (sperregrense på personlig stemmetall). Disse reglene gjaldt både for valg av menighetsråd og valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet, men ordningen med stemmetillegg var bare aktuell ved menighetsrådvalget i de to soknene som hadde mer enn en liste.

Nominasjonskomiteens liste hadde en sperregrense på fem prosent av personlig stemmetall. Det betyr at hvis 100 personer stemte på en liste måtte minst fem sette kryss ved personen for at disse personstemmene skulle telle. Kandidater som ikke fikk fem prosent personstemmer ble kåret etter rekkefølgen de hadde på listen.

Sperregrensen ble innført for å sikre at svært få velgere ikke kunne overstyre det store flertallet. Dersom alle bortsett fra én leverer urettede stemmesedler, vil i teorien den ene som leverer rettet stemmeseddel kunne bestemme rangeringen av de tre øverste kandidatene på listen som blir valgt.

Ved menighetsrådvalget skapte sperregrensen mye forvirring. Dette var en ny ordning som var ukjent for mange, og svært mange sokn tok kontakt med Kirkerådets valgsekretariat med spørsmål om valgoppgjøret. Noen steder ble feil valgresultat publisert, og dette måtte så korrigeres senere.

Sperregrensen ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet har slått ut veldig forskjellig i de ulike bispedømmene ved valget i 2019. 25 av de 29 som ble valgt til faste medlemmer fra Nominasjonskomiteens liste kom over sperregrensen. Hvor mange kandidater som kom over sperregrensen varierer fra sju i Oslo til en i Borg og Nidaros. I åtte bispedømmer er alle de som ble valgte til faste medlemmer over sperregrensen. I to bispedømmer (Borg og Nidaros) ville noen andre blitt valgt som fast medlem hvis det ikke var sperregrense. Når det gjelder varamedlemmer er det to bispedømmer der alle varamedlemmene var over sperregrensen (Oslo og Agder og Telemark), og i åtte av bispedømmene ville det blitt endring på hvem som ble valgt til vara hvis det ikke var en sperregrense.

Lister fra nomineringsgrupper (ved valget i 2019 var det Bønnelista og Åpen folkekirke ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet) hadde mulighet til å gi inntil to kandidater (de to første på lista) et stemmetillegg. Dette ga da et tillegg på personlig stemmetall på 25 prosent av antallet stemmesedler til listen. Det betyr at hvis 100 personer stemte på listen fikk kandidaten med stemmetillegg 25 ekstra personstemmer. Alle listene benyttet seg av muligheten til å gi stemmetillegg til to, bortsett fra Åpen folkekirke i Nidaros, som bare ga stemmetillegg til førstekandidaten.

Det er ingen tilfeller av at de som har fått stemmetillegg er blitt forbigått av andre uten stemmetillegg. Dette kan være et tegn på at stemmetillegget er et sterkt virkemiddel for å sikre å få inn toppkandidatene. Men når stemmetillegget tas bort er det likevel toppkandidaten som blir valgt først i de aller fleste tilfellene (17 av 20). Det er bare ett tilfelle av at førstekandidaten ikke ville blitt valgt hvis stemmetillegget ble tatt bort. Det er noen flere andre kandidater som rykker ned uten hjelp fra stemmetillegget (11 av 20). Dette ville ført til endring i hvem som ble valgt i fire tilfeller.

6.2 Kirkerådets vurdering

Det at sperregrensen påvirket valget i 2019 behøver ikke tas som et tegn på at ordningen ikke var fornuftig. Man kan argumentere for at den nettopp har virket etter hensikten. Når det er få personstemmer (som i Borg og Nidaros) kan man si at sperregrensen har ivaretatt den store majoriteten av velgere som ikke ga personstemmer. Kanskje var grunnen til at de ikke ga personstemmer at de var fornøyde med rekkefølgen som var satt opp av nominasjonskomiteen? Når utslagene blir så forskjellige i ulike bispedømmer kan det likevel være grunn til å gjøre en ny vurdering av ordningen.

KIFO-rapporten gjør en vurdering av sperregrensen, men konkluderer «Hvorvidt innføringen av sperregrensen har vært vellykket blir derfor et vanskelig spørsmål å svare på, og vurderingen vil sannsynligvis avhenge av hvordan man stiller seg til Nominasjonskomiteens listes funksjon i utgangspunktet (Rafoss mfl. (2020) side 64).»

KIFO skriver også:

Enkelte har også beskrevet sperregrensen som et forsøk på å «(...) flytte makten fra velgerne til noen få på innsiden av kirkeledelsen» (Juritzen 2019), og at dette strider mot demokratiske prinsipper. Her bør det bemerkes at

sperregrenser ved listevalg generelt er vanlig og begrunnet på samme måte som ved kirkevalget, hvor hensikten er å begrense små gruppers potensielle innflytelse. Ved fylkestingsvalg er for eksempel sperregrensen for personstemmer på 8 prosent (Valgloven, §11-10). Diskusjonen om hvorvidt listene ved Kirkevalget bør ha sperregrenser er derfor ikke nødvendigvis bare en diskusjon om Kirkevalget, men en mer prinsipiell valgteknisk debatt om hvorvidt sperregrenser ved listevalg er hensiktsmessige. Hvordan man stiller seg til dette spørsmålet, vil sannsynligvis også avhenge av hva slags demokratimodell legger til grunn når man vurderer Kirkevalget (Rafoss mfl. (2020) side 64).

KIFO peker til slutt i sin analyse på at det er forskjellige regler for ulike lister kan oppleves som kompliserende for velgerne.

Denne bekymringen har blitt reist i den offentlige debatten i etterkant av valget (Juritzen, 2019). I et valg som kan sies å være preget av en relativt stor gruppe velgere med relativt svakt engasjement og lav grad av kunnskap om valget, kan tiltak som reduserer kompleksiteten i valgordningen være velkomne (Rafoss mfl. (2020) side 64).

6.3 Kirkerådets anbefaling

Ordningen med sperregrense viste seg å være komplisert ved menighetsrådsvalg, og valggjennomføringen ville blitt enklere uten en sperregrense. Den ivaretar likevel et viktig hensyn og er derfor foreslått videreført.

Når det gjelder valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet så vil spørsmålet om regler for personstemmer til en viss grad være avhengig av valg av modell for listevalg (se kapittel 2). Begge de foreslåtte modellene inneholder lister fra nomineringsgrupper og mulighet for liste fra nominasjonskomiteen, så det vil uansett være nødvendig med regler for personvalg som tar hensyn til dette.

For lister fra nomineringsgrupper foreslås det å videreføre dagens ordning med stemmetillegg til inntil to kandidater. Denne ordningen ser ut til å ha fungert etter hensikten, og det er derfor ikke noen grunn til å endre på den.

Når det gjelder eventuelle lister fra nominasjonskomiteer foreslås det å videreføre regelen om sperregrense for disse.

Det å ha ulike regler for personstemmer for ulike lister ble komplisert. Det foreslås likevel ikke å gi nominasjonskomiteen mulighet til stemmetillegg. Grunnen til dette er at Nominasjonskomiteens liste har en annen karakter enn lister fra nomineringsgrupper og at det ikke er naturlig at nominasjonskomiteen kan begrense velgerens valgfrihet ved å gi stemmetillegg (og dermed nærmest garantere at de første kandidatene på listen blir valgt).

6.4 Høringsspørsmål

Jeg/vi ønsker fortsatt sperregrense og stemmetillegg ved valg av menighetsråd.
[Enig / Uenig / Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

Jeg/vi ønsker fortsatt sperregrense for Nominasjonskomiteens liste ved valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Dette forslaget innebærer også å beholde dagens ordning med stemmetillegg på lister fra nomineringsgrupper.

[Enig / Uenig / Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

7. Forhåndsstemming

7.1 Dagens ordning

Forhåndsstemmegivning kan foregå i tiden fra 10. august og frem til og med siste fredag før valgdagen. Dette er samme periode som forhåndsstemmingen ved kommune- og fylkestingsvalget. Etter dagens regler må forhåndsstemming i annet sokn enn der man har stemmerett gjøres før 1. september. Valgstyret (menighetsrådet) har ansvar for å fastsette når det skal være forhåndsstemming og kunngjør forhåndsstemmegivning med tid og sted.

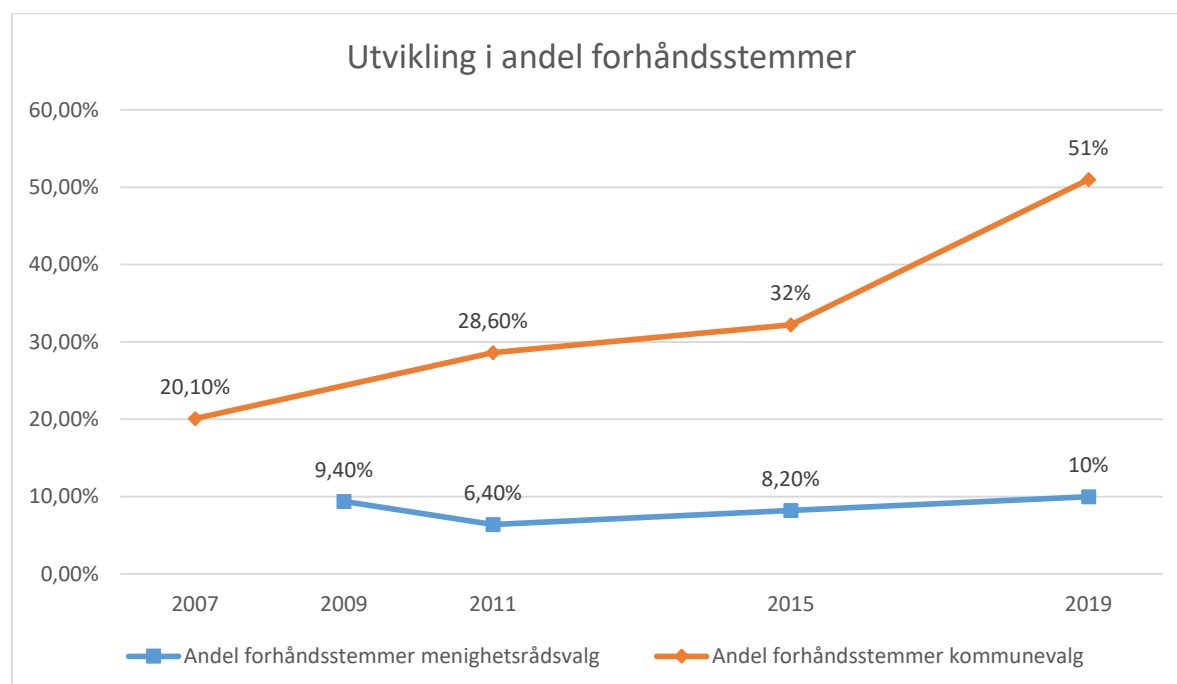
Minstekravet til tid og sted for forhåndsstemming etter dagens regler er minst ett kirkekontor i fellesrådsområdet i ordinær åpningstid. Informasjon om tid og sted for forhåndsstemming registreres i valgmodulen og blir tilgjengelig på kirkevalget.no. I 2019 varierte det fra sokn til sokn hva som ble lagt inn av informasjon og mange sokn hadde upresis informasjon. Noen la for eksempel bare inn teksten «På kirkekontoret» uten å si noe mer om tidspunkt eller hvor kirkekontoret er. Andre steder ble det gjort en stor jobb med forhåndsstemmingen og å få ut informasjon om den. Den manglende informasjonen og varierende gjennomføringen av forhåndsstemming gjorde det vanskelig å kommunisere om forhåndsstemming nasjonalt.

Det ble ved valget i 2019 innført en ny regel om at det alltid skulle være to stemmemottakere til stede. Grunnen til dette var å sikre forsvarlig valggjennomføring. Det kom en del reaksjoner på denne regelen, og mange syns det var vanskelig å kunne planlegge å alltid ha to personer til stede i det tidsrommet det skulle være forhåndsstemming. Dette kan ha ført til mer begrensede muligheter for forhåndsstemming en del steder. Det å alltid være to stemmemottakere er likevel viktig for å sikre tillit til at valget blir gjennomført korrekt, og at velgerne får en god opplevelse i valglokalet.

KIFO fant at det har vært en økning i andel forhåndsstemmer både ved menighetsrådsvalget og valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet på henholdsvis 1,8 og 1,4 prosentpoeng (Rafoss mfl. (2020) side 57). Det var også en økning i andel som forhåndsstemte ved valget i 2015.

Ved kommunevalg blir stadig større andel av stemmene avgitt på forhånd, og i 2019 var det 51 prosent som stemte på forhånd (se figur under). Kirkevalget har ikke samme kapasitet som kommunene til å gjennomføre forhåndsvalg og kirkevalget har heller ikke forhåndsstemming samme sted som kommunen de fleste steder. Det betyr

at de aller fleste av de som stemmer på forhånd ved kommunevalget ikke møter kirkevalget når de stemmer.

Kilde: KIFO (Rafoss mfl. (2020) Tabell 15) og SSB (<https://www.ssb.no/valg/faktaside>).

Kirkerådet fikk tilbakemelding fra velgere som forsøkte å forhåndsstemme, som var skuffet over at de ikke kunne stemme samtidig med kommunevalget. De hadde forholdt seg til beskjeden om at kirkevalget er på samme tid og sted som kommunevalget. Når dette viste seg å ikke stemme ved forhåndssvalg, var iveren etter å delta i kirkevalget sterkt redusert.

Noen velgere har også reagert på at måten forhåndsstemmingen ble gjennomført på kan føre til at noen får kjennskap til hva de har stemt. Ordningen med forhåndsstemming med stemmesedelkonvolutt og omslagskonvolutt var vanlig også ved kommune- og stortingsvalg tidligere, men på grunn av nye tekniske muligheter er den blitt mindre vanlig. Prinsippet med to konvolutter skal likevel sikre hemmelig valg, og hvis en valgfunksjonær skulle få kjennskap til hva en velger har stemt har han eller hun taushetsplikt om dette.

7.2 Kirkerådets vurdering

Å sikre en bemanning til avvikling av forhåndssvalg på tilsvarende nivå som kommunevalgene vil være veldig ressurskrevende. Mange steder vil det heller ikke være fysisk mulig å ha kirkevalg i lokaler i umiddelbar nærhet til kommunens forhåndssvalglokaler. Bestemmelsen om at kirkelige valg skal holdes samtidig med, og i lokaler i umiddelbar nærhet av, offentlige valg gjelder for gjennomføringen av selve valget på valgtinget på valgdagen(e). I kirkelovens forarbeider er det understreket at bestemmelsen om tid- og sted for kirkevalget «ikke [er] til hinder for at det etableres ordninger for å avgi forhåndsstemme»,¹ men dette er noe som kommer i tillegg til

¹ Prop. 78 L (2012–2013) side 7.

bestemmelsen om når og hvor kirkevalget skal gjennomføres. Videre slår Kommunal- og moderniseringsdepartementets valghåndbok fast at «Det er [...] viktig at stemmestyrer og andre valgfunksjonærer til kommunestyre- og fylkestingsvalget ikke samtidig har oppgaver ved kirkevalget.² Det er også prinsipielt problematisk å ha forhåndsstemningen sammen med den kommunale forhåndsstemningen, uten et tydelig skille på hva som er kommunevalg og hva som er kirkevalg. Kirkerådet vurderer det derfor ikke som mulig å innføre ordninger som tilsvarer forhåndsstemningen ved kommunevalgene.

Det som da gjenstår som muligheter er ulike regler for åpningstid for valglokalene ved forhåndsstemming og å legge opp til en ny måte å forhåndsstemme, på internett. Det vil her først gjøres rede for muligheter til stemmegiving på internett før det vurderes hvilke regler som skal gjelde for fysisk forhåndsstemming.

7.2.1 Digital forhåndsstemming

Kirkerådet utreder for tiden muligheten for å få til stemmegiving på internett i forhåndsstemmeperioden. Det er for tidlig å si med sikkerhet at dette vil være mulig å få til, men det vil være en stor forbedring av valggjennomføringen, og er derfor en hovedsatsning i arbeidet fram mot neste kirkevalg.

Digital forhåndsstemming vil måtte kreve pålogging med BankID. Det er mulig å få BankID fra du er 13 år, men i mange banker er det 15-årsgrense. Andelen som har BankID kan likevel være lavere blant de som er under 18 år, så det er naturlig å ta hensyn til dette i planlegging av forhåndsstemningen.

7.2.2 Endring i regler for tid og sted

Selv om det legges opp til forhåndsstemming digitalt er det viktig å ha et tilbud om fysisk forhåndsstemming. Dette er særlig viktig for velgere som ikke er digitale og velgere som ikke har BankID, men også andre kan ønske å heller stemme på papir enn digitalt. Det må derfor være en mulighet for å forhåndsstemme på papir. I tillegg kan det skje at den digitale forhåndsstemningen ikke virker som planlagt, og da er det viktig å ha mulighet til fysisk forhåndsstemming.

Hensynet til god tilgang til forhåndsstemming må veies opp mot ressursbruken lokalt. Det har vært krevende en del steder å få til forhåndsstemming i hele åpningstiden på kontoret når det skal være to valgfunksjonærer til stede. Selv om alle fellesråd får et tilskudd til valggjennomføringen lokalt, vil kapasiteten til gjennomføring av forhåndsstemming variere. Det vil derfor være naturlig å sikre at velgerne har mulighet til å forhåndsstemme gjennom en regelfestet minimumsløsning og at valgstyrene kan bestemme om de ønsker mer forhåndsstemming enn dette.

En mulighet er beholde dagens regel om forhåndsstemming på minst ett kirkekontor i fellesrådsområdet i ordinær åpningstid. Dette vil de fleste steder bety ganske mange timer i uken med mulighet for forhåndsstemming, men har vært vanskelig i praksis for mange kirkekontor. Det er sannsynligvis heller ikke forhåndsstemming på dagtid på et kirkekontor som er mest nyttig for de fleste velgerne. Det kan derfor være

² Valghåndbok, side 138.

fornuftig å bruke ressursene på andre typer forhåndsstemming, på kveldstid, på institusjoner og på arrangementer i menigheten.

Det er krevende å sette en felles minimumsbestemmelse siden det er store variasjoner mellom fellesrådsområdene. Det vil likevel være enklest å kommunisere ut et enkelt minstekrav per sokn eller fellesrådsområde.

Det er mulig å se for seg ulike alternativer:

1. Beholde dagens regel om minst ett kirkekontor i fellesrådsområdet i ordinær åpningstid.
2. Fastsette et minstekrav til åpningstid per uke per sokn, for eksempel minst to timer forhåndsstemming per uke i forhåndsstemmeperioden i alle sokn.
3. Fastsette felles nasjonale tidspunkt for forhåndsstemming. Dette vil da være et minimumskrav, valgstyrene kan organisere mer forhåndsstemming enn dette.
4. Minimumskrav som er direkte rettet mot de gruppene som har minst mulighet til å stemme digitalt: det skal som et minimum gjennomføres forhåndsstemming på institusjoner som ligger i soknet og på minst ett arrangement rettet mot unge.

For alle alternativene foreslås det også at det som et minimum må være forhåndsstemmegivning etter gudstjenesten minst en søndag i forhåndsstemmeperioden.

Ved å fastsette et konkret tidspunkt der det skal være forhåndsstemming alle steder i landet (alternativ 3) gjør man det enkelt å kommunisere om forhåndsstemmingen nasjonalt, og lett for velgerne å forholde seg til. Men det vil være lite tilpasset lokale forhold og når det ellers skjer ting i menigheten. Kanskje er det en samling i kirken på tirsdagskveldene som gjør det mer naturlig å ha forhåndsstemmingen da? Det løser heller ikke problemet med manglene informasjon om hvor man kan forhåndsstemme. Samtidig vil dette være et minimumskrav og to timer åpningstid i uken bør ikke legge beslag på så mange resurser at det ikke blir mulig å ha forhåndsstemming på andre tidspunkt i tillegg.

Man kan også ha et minstekrav som er mer spisset mot de gruppene som har særlig behov for fysisk forhåndsstemming (alternativ 4), for å synliggjøre enda tydeligere at det er viktig å satse på disse. Men det vil også gi et mer komplisert minstekrav og gi mindre mulighet for lokale tilpassinger. Det vurderes at hensynet til de gruppene som har mest behov er ivarettatt i «bør»-formuleringen i kirkevalgreglene § 9-1 (1) tredje ledd.

Hvis det fastsettes regler som pålegger menighetsrådene å avvike forhåndsstemmegivning på nærmere definerte tidspunkter, bør det også gis regler om at bispedømmerådet kan dispensere fra kravene.

7.3 Kirkerådets anbefaling

Kirkerådet anbefaler alternativ 3, hovedsakelig fordi dette er en enkel regel som det er enkelt å kommunisere ut til velgerne.

7.4 Høringsspørsmål

Hvilket alternativ ønsker du/dere?

[1, 2, 3, 4, Ingen mening]

Har du/dere merknader til dette spørsmålet?

[Fritekstfelt]

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

Når det gjelder modell for listevalg vil modell B, uten Nominasjonskomiteens liste, innebære en betydelig forenkling. Det vil bli mindre bruk for administrative ressurser til oppfølging av nominasjonskomiteene, særlig for bispedømmerådene. Hvis det ikke blir levert noen lister fra nomineringsgrupper vil det likevel måtte nedsettes en nominasjonskomité. Dette vil kreve noe oppfølging og vil måtte skje i løpet av kort tid. Det foreslås en forenklet ordning for oppnevning av nominasjonskomité hvis det skulle bli aktuelt. Denne begrenser behovet for fysiske møter for å velge nominasjonskomité, men legger i stedet opp til digitale valg. Det forventes at dette totalt sett vil innebære en besparelse.

Forslaget om å innføre supplerende nominasjon som fast ordning ved menighetsrådsvalg vil kreve noen ekstra ressurser i menighetene til kunngjøring og oppfølging av denne muligheten. Hvis dette ses i sammenheng med nye regler for forhåndsstemming og digital forhåndsstemming vil likevel den totale belastningen på soknene bli mindre.

Punktet om kommunikasjon om lister og kandidater skal klargjøre hvem som har hvilket ansvar. Klarhet i dette vil i seg selv forenkle en del prosesser og kan spare tid brukt på veiledning og avklaringer. Valgmodulen og kirkevalget.no vil måtte programmeres ut fra det som vedtas her, men endringer i disse systemene er uansett planlagt, så dette spørsmålet vil sannsynligvis ikke utgjøre en stor tilleggsutgift her. Det er ikke lagt opp til at økonomisk støtte til de som stiller liste skal påvirkes av hvilket alternativ som velges.

Videreføring av regelen om at kirkelige valg skal holdes samtidig med offentlige valg og i umiddelbar nærhet av lokalene der det offentlige valget gjennomføres innebærer ingen nye økonomiske og administrative konsekvenser. Det å bemanne og utruste mange valglokaler har en kostnad for soknene. Kirkerådet gir tilskudd fra kirkevalgtildelingen til å dekke dette.

Det å ta bort sperregrensen vil være en forenkling og spare tid for valgmyndighetene både lokalt og nasjonalt.

En ordning med digital forhåndsstemming vil ha en betydelig kostnad for utvikling og drift. Hvis mange velgere stemmer digitalt, vil det bli færre fysiske stemmesedler å telle opp. Dette vil innebære en besparelse for menighetene. Det foreslås å gå bort fra reglen om forhåndsstemming på et fellesrådskontor. Forslaget innebærer færre timer forhåndsstemming totalt som minstekrav. Sokn kan da velge å holde seg på minimumsløsningen og spare ressurser.

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefarene menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	000	20/00794-1	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefarene menighetsråd		

Høring – endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler
Høringsnotat 24. september 2020

Saksframlegg

Dette er en mindre høring om tilpassing av regelverk til endringer i lover og regler slik at disse samsvarer. I tillegg foreslås det noen forvaltningsmessige forenklinger. Denne høringen må ikke forveksles med høringen om ny kirkeordning som kommer senere. Kortversjonen er at reglene endres i samsvar med det som kommer frem på sidene 13-16, vedlegget i høringsnotatet.

Forslag til vedtak

Bekkefarene menighetsråd støtter forslagene til endringer.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Høring – endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler

Høringsnotat 24. september 2020

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Kirkerådets myndighet til å samtykke til å gjøre tilpasninger i bestemmelsene om kirkelig fellesråd – fjerning av tilleggset om at Kirkerådet kan gjøre dette etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet.....	2
3. Virkningen av brudd på kirkeordningens bestemmelse om forvaltningsmessig taushetsplikt	3
4. Virkningen av brudd på trossamfunnsloven § 6.....	4
5. Fjerning av bestemmelsene i kirkeordningen om Kirkemøtets myndighet til å gi økonomiregler for soknets organer.....	6
6. Ombygging og utvidelse av kirker – klageordning og saksbehandlingsregler	6
7. Reglene om innmelding og utmelding – endring av reglenes rettslige status samt tillegg om registrering og avregistrering av tilhørige	8
8. Oppheving av reglement for Bispemøtet	10
9. Endring i regler for bruk av liturgiske klær – forenkling av godkjenningsordning for stolaer	10
10. Økonomiske og administrative konsekvenser	12
Vedlegg: Forslag til endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler	13

1. Innledning

Kirkeordningen for Den norske kirke ble vedtatt 30. mars 2019. Kirkeordningen bygget på forslaget til ny trossamfunnslov i departementets høringsnotat fra 2017. I juni 2019 fremmet departementet en proposisjon med et oppdatert lovforslag, jf. Prop. 130 L (2018–2019), og Stortinget vedtok dette med noen endringer april 2020. Den vedtatte trossamfunnsloven er på noen punkter litt annerledes enn lovforslaget fra departementet i 2017, noe som medfører at det er nødvendig å foreta noen endringer i kirkeordningen. Kirkeordningen har også slått fast at kirkeordningen på enkelte punkter må følges opp med nærmere bestemmelser i underliggende regelverk. I denne høringen fremmer Kirkerådet forslag til noen endringer i kirkeordningen og i enkelte andre regler for å følge opp dette. Samtidig foreslås det en liten endring i regler for bruk av liturgiske klær, for å følge opp kirkefaggjennomgangen som ble gjennomført våren 2020. Kirkerådet planlegger å fremme saken for Kirkemøtet 2021.

2. Kirkerådets myndighet til å samtykke til å gjøre tilpasninger i bestemmelsene om kirkelig fellesråd – fjerning av tillegget om at Kirkerådet kan gjøre dette etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet

I kirkeordningen § 8 fjerde ledd er følgende fastsatt:

I prosti hvor ikke alle sokn hører til samme kommune og i andre tilfeller der det ligger til rette for det, kan Kirkerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner. I kommuner med særlig mange sokn kan Kirkerådet etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

Kirkeordningen forutsetter altså at Kirkemøtet må gi nærmere bestemmelser før Kirkerådet kan treffe slike vedtak. Tilsvarende bestemmelser i kirkeloven § 5 tredje ledd slår fast at departementet kunne foreta tilpasninger om kirkelig fellesråd uten nærmere bestemmelser om dette.

Første punktum om samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner, er en bestemmelse som har blitt benyttet i en del tilfeller. Det er derfor etablert forvaltningspraksis om hvordan slike saker skal behandles. Forsvarlig forvaltningspraksis tilsier blant annet at berørte instanser, inkludert de berørte kommunene, blir hørt før et vedtak treffes.

Kirkerådet er ikke kjent med at annet punktum om samtykke til å foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd har blitt benyttet. Det kan i seg selv tilsi at det er unødvendig at Kirkemøtet fastsetter nærmere bestemmelser om slike eventuelle tilpasninger. Forarbeidene til bestemmelsen peker at det kan være aktuelt å benytte den «i forbindelse med sammensetningen av fellesråd i kommuner med særlig mange sokn, hvor antallet medlemmer av fellesrådet (...) vil kunne bli uforholdsmessig høyt» (Ot.prp. nr. 64 (1994–1995) side 52).

Kirkerådet anser det derfor som unødvendig at Kirkemøtet må fastsette nærmere bestemmelser om disse forholdene. For å forenkle kirkeordningen og omfang av regelverk, foreslås det derfor å oppheve formuleringene om «etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet»:

I prosti hvor ikke alle sokn hører til samme kommune og i andre tilfeller der det ligger til rette for det, kan Kirkerådet ~~etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet~~ samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner. I kommuner med særlig mange sokn kan Kirkerådet ~~etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet~~ også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

3. Virkningen av brudd på kirkeordningens bestemmelse om forvaltningsmessig taushetsplikt

Fra 1. januar 2021 vil det ikke lenger være lovbestemt at forvaltningsloven skal gjelde for kirkelige organer, men den vil gjelde for kirkelige organer som følge av at Kirkemøtet har fastsatt det i kirkeordningen § 42 første ledd. Unntaket er der kirkelig fellesråd er gravplassmyndighet, hvor det er lovbestemt at gravplassmyndigheten skal følge forvaltningsloven.¹ En konsekvens av dette er at brudd på *forvaltningsmessig* taushetsplikt ikke lenger vil kunne straffes i medhold av straffeloven §§ 209 og 210, med unntak av det som gjelder for gravplassforvaltningen. Den såkalte *kallsmessige* eller *yrkesmessige* taushetsplikten som prester i Den norske kirke og deres «hjelpere» har etter straffeloven § 211, videreføres.

For ansatte vil brudd på kirkeordningens bestemmelse om forvaltningsmessig taushetsplikt være tjenesteforsømmelse som kan følges opp med arbeidsrettslige sanksjoner. For kirkelige organer vil det i hovedsak ikke være noen sanksjonsmuligheter.² Kirkerådet mener det er viktig at Den norske kirke fortsatt sikrer at brudd på taushetsplikt vil få konsekvenser. Noe annet vil kunne svekke Den norske kirkes tillit i samfunnet og blant kirkemedlemmene.

Kirkerådet anser det ikke som tillitvekkende at rådsmedlemmer kan bryte kirkeordningens bestemmelse om forvaltningsmessig taushetsplikt, uten at det vil kunne få konsekvenser for disse medlemmene. Kirkerådet foreslår derfor en endring i kirkeordningens § 10 som åpner opp for at et rådsmedlem som bryter taushetsplikten vil kunne bli fratatt rådsvervet, slik at denne type brudd på taushetsplikt kan få konsekvenser. Det foreslås at det er rådet selv som kan frata vedkommende vervet.

Fordi et vedtak om å frata et demokratisk valgt medlem et tillitsverv er inngripende, mener Kirkerådet at det bør etableres en klageadgang for slike vedtak. Også et vedtak om ikke å frata et rådsmedlem som har brutt taushetsplikten vervet, bør kunne påklages. Videre er det slik at selv om kirkeordningen § 10 i utgangspunktet omtaler menighetsrådsmedlemmer, er

¹ Det følger av forvaltningsloven § 1 tredje punktum.

² Unntaket er igjen for gravplassmyndigheten: Fellesrådsmedlemmer og menighetsrådsmedlemmer i ettsoknsråd som bryter taushetsplikt i forbindelse med gravplassforvaltningen vil kunne straffes etter straffeloven §§ 209 og 210.

bestemmelsen gjort gjeldende for bispedømmeråd og Kirkerådet også, jf. §§ 24 tredje ledd og 29 annet ledd. Siden endringen får konsekvenser for menighetsråd, kirkelig fellesråd, bispedømmeråd og Kirkerådet, tilsier det at klageinstans bør være Den norske kirkes klagenemnd. Det er også begrunnet i at klagenemnda etter sin sammensetning har betydelig juridisk og teologisk kompetanse, noe som gjør det til et velegnet klageorgan for slike saker.

Kirkerådet foreslå følgende nye bestemmelse som et nytt fjerde ledd i kirkeordningen § 10:

Hvis det kan legges til grunn at et menighetsrådsmedlem har brutt taushetsplikten etter kirkeordningen § 42 første ledd, kan menighetsrådet selv vedta at vedkommende skal tre ut av rådet. Menighetsrådets vedtak kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Når det foreslås en formulering om at «det kan legges til grunn at et rådsmedlem» har opptrådt i strid med bestemmelsen, innebærer det at rådet i sitt vedtak må konstatere en sannsynlighetsovervekt for at rådsmedlemmet har brutt taushetsplikten.

4. Virkningen av brudd på trossamfunnsloven § 6

Trossamfunnsloven § 6 inneholder bestemmelser om statens grunnlag for å nekte eller avkorte tilskudd til tros- og livssynssamfunn når samfunnet, eller enkeltpersoner som opptrer på vegne av samfunnet, «utøver vold eller tvang, fremsetter trusler, krenker barns rettigheter, bryter lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenker andres rettigheter og friheter». Bestemmelsen er også gjort gjeldende for Den norske kirke, jf. trossamfunnsloven § 14 femte ledd.

Om kirkelig ansatte bryter trossamfunnsloven § 6, kan det følges opp av kirkelige arbeidsgiverorganer med arbeidsrettslige reaksjoner. Når det gjelder rådsmedlemmer er muligheten til å følge opp med sanksjoner begrenset, ut over det som følger av kirkeordningen § 10 tredje ledd om suspensjon og fratredelse ved siktelse, tiltale eller dom for visse straffebud. Det kan tenkes at for eksempel en menighetsrådsleder bryter trossamfunnsloven § 6. Kirkerådet mener det i et slik tilfelle bør være mulig å forfølge dette med sanksjoner. Kirkerådet foreslår derfor å endre kirkeordningen § 10 for å åpne opp for at Kirkerådet kan treffe vedtak om å frata rådsmedlemmer vervet. Vilkåret for slikt vedtak er at det må kunne legges til grunn at et rådsmedlem i tilknytning til et verv for menighetsråd eller kirkelig fellesråd har brutt trossamfunnsloven § 6. Videre foreslås det at Kirkerådet også bør kunne midlertidig suspendere vedkommende rådsmedlem fra vervet inntil saken om å vurdere om det er grunnlag til å frata vedkommende vervet er avgjort.

Til forskjell fra andre tilfeller hvor rådet gjør vedtak om at et medlem må tre ut av rådet, f.eks. etter dom i § 10 tredje ledd, og i forslaget til nytt § 10 fjerde ledd (se avsnitt 3), er det her foreslått at det er Kirkerådet, og ikke rådet selv, som treffer vedtak om å frata vedkommende medlem vervet. Det er flere grunner for det. For det første har det sammenheng med at det er Kirkerådet som er ansvarlig for forvaltningen av det statlige tilskuddet og står for kontakten og oppfølgingen med departementet i saker hvor det eventuelt skulle oppstå grunnlag for å nekte statstilskuddet til Den norske kirke. For det andre kan det tenkes en situasjon hvor det er

et menighetsråd, eller et flertall i menighetsrådet, som for eksempel gjør vedtak om å bryte et lovbestemt diskrimineringsforbud eller på annen måte opptrer i strid med bestemmelsen. I så tilfelle er det nødvendig at et organ på et annet nivå kan tre inn og treffe et vedtak om fratredelse. Videre er det slik at selv om kirkeordningen § 10 i utgangspunktet omtaler menighetsrådsmedlemmer, er bestemmelsen gjort gjeldende for bispedømmeråd og Kirkerådet også, jf. §§ 24 tredje ledd og 29 annet ledd. Det gjør at det ikke vil være naturlig å la biskopen treffe et slikt vedtak.

Fordi et vedtak om å frata et demokratisk valgt medlem et tillitsverv en inngripende, bør det etableres en klageadgang for slikt vedtak. Kirkerådet foreslår at Den norske kirkes klagenemnd bør være klageinstans, ut fra samme begrunnelse som i pkt. 3. Forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak, herunder kravet til at saken er opplyst, forhåndsvarsel, klageprosedyrer mv., skal anvendes på Kirkerådets vedtak. Dette følger av at vedtaket er bestemmende for rådsmedlemmets rettigheter og plikter, jf. kirkeordningen § 42 første ledd.

Kirkerådet foreslår følgende bestemmelse:

Hvis det kan legges til grunn at et rådsmedlem i tilknytning til utøvelse av tjeneste eller et verv for menighetsråd eller kirkelig fellesråd har utøvet vold eller tvang, fremsatt trusler, krenket barns rettigheter, brutt lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenket andres rettigheter og friheter, kan Kirkerådet treffe vedtak om å frata medlemmet vervet. Kirkerådet kan også treffe vedtak om å suspendere medlemmet fra vervet inntil saken etter første punktum er avgjort. Kirkerådets vedtak etter første og annet punktum kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Når det foreslås en formulering om at «det kan legges til grunn at et rådsmedlem» har opptrådt i strid med bestemmelsen, innebærer det at Kirkerådet i sitt vedtak må konstatere en sannsynlighetsovervekt for at rådsmedlemmet har opptrådt i strid med bestemmelsen.

I lys av forslaget om at Den norske kirkes klagenemnd skal være klageorgan etter forslagene i punkt 3 og 4, foreslås det av pedagogiske grunner at dette tas med i opplistingen over Den norske kirkes klagenemnds oppgaver i kirkeordningen § 33 ved en endring av første ledd bokstav a:

Klagenemnda

- a) avgjør klager etter kirkeordningen § 10 fjerde og femte ledd og § 39 tredje ledd,
- b) avgjør klager på vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed i de saker der det er bestemt av Kirkemøtet,
- c) treffer vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av biskop,
- d) avgjør klager på Kirkerådets vedtak om avslag på innsynskrav etter offentleglova og
- e) utfører for øvrig de oppgaver den er pålagt av Kirkemøtet.

5. Fjerning av bestemmelsene i kirkeordningen om Kirkemøtets myndighet til å gi økonomiregler for soknets organer

Etter lovforslaget som var kjent ved Kirkemøtet i 2019, var det forventet at det ville bli opp til Kirkemøtet å fastsette «regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon» for soknets økonomiforvaltning. Dette ble derfor tatt inn i kirkeordningen §§ 12 og 17. Den endelige trossamfunnsloven fastsetter imidlertid at det er departementet som gjør dette, jf. § 14 sjette ledd. Et forslag til forskrift om økonomiforvaltning i sokn i Den norske kirke er sendt på høring fra Barne- og familiedepartementet. Denne inneholder regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon. Dette gjør at bestemmelsene i kirkeordningen blir misvisende, og Kirkerådet foreslår derfor at disse oppheves.

Departementet har i Prop. 130 L (2018–2019) lagt til grunn at det på lengre sikt «neppe [er] formålstjenlig, og i alle fall ikke prinsipielt riktig, at departementet fastsetter særlige forskrifter om regnskapsføring i soknet» (side 233). I den nevnte høringen har departementet også utarbeidet et forslag til en forskrift til en neste etappe, hvor en del av reglene bør fastsettes av Kirkemøtet og en del bør fastsettes av departementet. En opphevelse av bestemmelsene i kirkeordningen er ikke til hinder for at Kirkemøtet i fremtiden vil kunne fastsette slike regler.

Kirkerådet foreslår altså å oppheve kirkeordningen § 12 tredje ledd annet punktum og § 17 fjerde ledd annet punktum.

6. Ombygging og utvidelse av kirker – klageordning og saksbehandlingsregler

Kirkeordningen § 23 siste ledd fastsetter at «Ombygging og utvidelse av kirke skal godkjennes av biskopen *etter nærmere bestemmelser om saksbehandling og klageadgang fastsatt av Kirkemøtet*».

Dette betyr at Kirkemøtet så snart som mulig må fastsette nærmere regler om saksbehandling og klageadgang. I dag er bestemmelsene om saksbehandling og klage gitt av departementet i samband med delegasjon av myndighet fra departementet til biskopen. I en overgangsperiode frem til Kirkemøtet kan fastsette nærmere regler om saksbehandling og klageadgang, legger Kirkerådet opp til at disse reglene fortsatt skal gjelde så langt de passer, med de tilpasninger som er nødvendige.

Kirkemøtet la i sitt vedtak opp til at slike regler om saksbehandling og klageadgang ikke skal gis i selve kirkeordningen. Kirkerådet mener det vil gi en bedre regelteknisk løsning om enkelte hovedprinsipper tas inn i kirkeordningen. Den viktigste fordelene er at denne løsningen er mer pedagogisk, ved at kirkeordningen vil vise de viktigste elementene og ikke bare gi en henvisning til andre regler.

Det betyr at § 23 må endres noe. Kirkerådet foreslår at § 23 endres slik at bestemmelsen selv fastsetter hvilket organ som skal være klageinstans samt noen hovedprinsipper om saksbehandlingen. På denne måten blir det fremdeles Kirkemøtet som – slik § 23 i dag

bestemmer – gir nærmere regler om saksbehandling og klageadgang. Forskjellen består i at det med denne løsningen vil være det utpekte klageorganet som gir mer utfyllende bestemmelser. I dag er det som nevnt departementet som har gjort dette, jf. brev til biskopene av 15. april 2000.³ Det organ Kirkemøtet utpeker som klageinstans, vil kunne gjøre det samme i kraft av det over- og underordningsforhold som etableres ved at organet blir utpekt til klageinstans. Departementet har blant annet omtalt hvilke saker biskopen skal konsultere Riksantikvaren i og hvem som har rettslige klageinteresse. Samtidig har departementet gitt en forklaring av hva som menes med ombygging og utvidelse. Kirkelovens forarbeider ga her lite veiledning.

De mest aktuelle klageorganene er Kirkerådet eller Den norske kirkes klagenemnd.

Kirkemøtet har av prinsipielle grunner tidligere lagt vekt på å unngå å sette biskopene i et underordningsforhold til Kirkerådet. Hvis Kirkerådet er klageinstans, vil et underordningsforhold bli etablert i denne sakstypen.

Isolert sett vil dette tale for å legge oppgaven til Den norske kirkes klagenemnd. Det kan imidlertid reises innvendinger mot dette alternativet.

Den norske kirkes klagenemnd egner seg dårlig i denne type saker. Nemnda har gjennom sin sammensetning sin faglige tyngde i saker av teologisk og juridisk karakter. Sammensetningen er en følge av den type saker nemnda i dag er tildelt. Kirkerådet mener det er lite ønskelig å endre sammensetningen til nemnda for at den skal kunne få tildelt denne sakstypen – som først og fremst stiller krav til bygningsfaglige og arkitekturhistoriske kunnskaper.

Klagenemnda har administrativ bistand. Den eller de personer som gir denne, så vel som klagenemnda selv, vil måtte sørge for at saken er så godt opplyst som mulig, jf. forvaltningsloven § 17 første ledd sammenholdt med kirkeordningen 42 første ledd.

På tross av sistnevnte mener Kirkerådet allikevel at Kirkerådet peker seg ut som den foretrukne klageinstans i slike saker. Et viktig hensyn er at Kirkerådet fra før er tildelt andre oppgaver på kirkebyggfeltet. Kirkerådet har ansvaret for å godkjenne oppføring av ny kirke og nedlegging av kirke etter § 23 fjerde ledd samt salg av kirke etter § 20 annet ledd. Særlig saker om godkjenning av nye kirker har *klare likhetstrekk* til sakene om ombygging og utvidelse av eksisterende kirker.

Kirkerådet foreslår slik endret ordlyd i § 23 siste ledd:

Ombygging og utvidelse av kirke skal godkjennes av biskopen. Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kommer til anvendelse på biskopens vedtak. Biskopens vedtak kan påklages til Kirkerådet.

³ Også det såkalte kirkerundskrivet inneholder bestemmelser om hvordan disse sakene skal behandles, herunder om klageordningen. Se Rundskriv T-3/2000 fra Kirke-utdannings- og forskningsdepartementet og Miljøverndepartementet, *Forvaltning av kirke, kirkegård og kirkens omgivelser kulturminne og kulturlandskap*.

Kirkerådet vil kunne gi saksbehandlingsregler knyttet til klagesaker – begrenset til bestemmelser som supplerer forvaltningsloven. Kirkerådet kan derfor ved brev, rundskriv eller instruks til biskopene redegjøre for hvordan slike klagesaker skal behandles. Som en følge av det overordningsforhold Kirkerådet kommer i overfor biskopene i denne sakstypen gjennom å være klageorgan, vil Kirkerådet også kunne gi saksbehandlingsregler knyttet til biskopenes vedtak. Det kan blant annet omfatte hvilke sakstyper biskopen skal konsultere Riksantikvaren i, herunder knyttet til den enkelte kirkes vernestatus.

I medhold av trossamfunnsloven § 15 annet ledd ventes Kongen å gi forskrift om forvaltningen av de kulturhistorisk verdifulle kirker. Også Kongens bestemmelser vil kunne få betydning for biskopens saksbehandling.

7. Reglene om innmelding og utmelding – endring av reglenes rettslige status samt tillegg om registrering og avregistrering av tilhørige

De reglene som gjelder for innmelding og utmelding av Den norske kirke er i dag fastsatt i en forskrift. Fra 1. januar 2021 vil bestemmelser om innmelding og utmelding av Den norske kirke ikke lenger være å regne som forskrift, men et regelverk fastsatt på ulovfestet grunnlag. Dette følger av trossamfunnsloven § 2 annet ledd.

Kirkeordningen § 4 femte ledd slår fast at Kirkemøtet fastsetter nærmere regler om framgangsmåte for inn- og utmelding samt for registrering av tilhørighet i Den norske kirke.

Per 1. januar 2021 er det ingen regler om registrering av tilhørige. Kirkerådet vil i annen sammenheng ta opp en overgangsordning. Det foreslås å fastsette regler på Kirkemøtet i 2021 som i hovedsak viderefører de innholdsmessige bestemmelsene om innmelding og utmelding som gjelder i dag, og legge til noen enkle regler for registrering av tilhørige i et nytt, samlet regelverk. Registreringen av tilhørige baserer seg på melding fra de som har foreldreansvaret.

Når regelverket for innmelding og utmelding av Den norske kirke først tas opp til revisjon, forslås det å gjøre noen mindre endringer:

- I paragrafene om innmelding og utmelding, er det i dag en parentes etter Kirkerådet hvor det står (Den norske kirkes medlemsregister). Denne parentesen foreslås opphevet. Registrering av innmeldinger og utmeldinger, uavhengig av om de rettes til lokal kirkebokfører eller til Kirkerådet, skal registreres i medlemsregisteret, jf. trossamfunnsloven § 17 annet ledd og forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 3 bokstav a.
- Det foreslås å ta inn at den som melder seg inn som medlem av Den norske kirke, om mulig skal gi opplysninger om mobilnummer og epostadresse. Siden de fleste innmeldinger skjer ved dåp, vil dette i liten grad ha betydning. Det vil likevel være et grep for å få kontaktinformasjon fra voksne som melder seg inn i Den norske kirke.
- Siste ledd i nåværende § 2 har slått fast at dersom den som melder seg ut, ikke er registrert i Den norske kirkes medlemsregister, må vedkommende dokumentere medlemskapet med dåps- eller innmeldingsattest. Denne bestemmelsen har vært tatt med for å regulere de tilfeller hvor noen tar kontakt med Den norske kirke for å melde seg ut, men der de ikke er registrert i medlemsregisteret. Denne bestemmelsen anses ikke nødvendig å videreføre.
- Det foreslås også noen språklige endringer.

Det nye i regelverket er en paragraf om registrering av tilhørige. Kirkeordningen § 4 tredje og fjerde ledd slår fast at:

Barn anses å høre inn under Den norske kirke fra fødselen dersom foreldrene er medlemmer.

Et barn registreres som tilhørig når foreldrene gir melding om det. Foreldrene må gi slik melding også når barnet anses å høre inn under Den norske kirke fra fødselen. Melding kan gis selv om bare en eller ingen av foreldrene er medlem av Den norske kirke. Når barnet har fylt 18 år uten å ha blitt medlem, faller tilhørigheten bort.

Forslaget til § 3 i regelverket regulerer nærmere melding av tilhørige til Den norske kirke. Slik melding gir Den norske kirke et behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav b og artikkel 9 nr. 2 bokstav d.

Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav b slår fast at behandling av personopplysninger «bare er lovlig dersom og i den grad minst ett av følgende vilkår er oppfylt: (...) b) behandlingen er nødvendig for å oppfylle en avtale som den registrerte er part i, eller for å gjennomføre tiltak på den registrertes anmodning før en avtaleinngåelse».

Videre slår personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav d fast at «en stiftelse, sammenslutning eller et annet ideelt organ hvis mål er av politisk, religiøs eller fagforeningsmessig art» vil kunne behandle personopplysninger

«som ledd i organets berettigede aktiviteter og med nødvendige garantier, forutsatt at behandlingen bare gjelder organets medlemmer eller tidligere medlemmer eller personer som på grunn av organets mål har regelmessig kontakt med det, og at personopplysningene ikke utleveres til andre enn nevnte organ uten de registrertes samtykke.»

Det konkrete betydningen av melding om tilhørighet vil være at det blir inngått en avtale som gir Den norske kirke grunnlag til å invitere de tilhørige til trosopplæring og andre kirkelige aktiviteter.

Forslaget er i tråd med kirkeordningen, hvor det er presisert at foreldrene må gi slik melding. Foreldrene betyr i denne sammenheng de eller den som har foreldreansvaret for barnet. Registrering av tilhørige forutsetter enighet blant foreldrene (såfremt de har felles foreldreansvar). Meldingen skal være underskrevet av dem som har foreldreansvaret, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet. Sistnevnte sikter til en eventuell registrering gjennom Den norske kirkes selvbetjeningsløsning. I likhet med innmelding som medlem i Den norske kirke, foreslås det å presisere at kirkebokføreren eller Kirkerådet skal påse at kirkeordningens vilkår er til stede, jf. § 4 første og annet ledd. Hvis det er tvil om hvem som har foreldreansvaret, kan disse be om attest for foreldreansvaret.

Se vedlagte forslag til nye regler om innmelding i og utmelding av samt tilhørighet til Den norske kirke.

8. Oppheving av reglement for Bispemøtet

Kirkeordningen §§ 31 om Bispemøtet bygger på en kombinasjon av bestemmelsene i kirkeloven § 26 og reglementet for Bispemøtet. Begrunnelsen var at det ville gjøre reglementet for Bispemøtet overflødig, ved at de viktige bestemmelsene ble tatt inn i kirkeordningen. Øvrige bestemmelser ble det lagt opp til at Bispemøtet kan fastsette i sin egen forretningsorden. Det gjelder reglementets §§ 3 og 4 første til fjerde punktum:⁴

§ 3. Bispemøtet samles normalt tre ganger årlig.

§ 4. Bispemøtet har et arbeidsutvalg som består av preses, visepreses og ett medlem valgt blant de øvrige biskoper. Preses utnevnes etter en forutgående nominasjonsprosess, jf. regler om nominasjon mv. ved utnevning av biskoper § 7.

Bispemøtet velger selv visepreses og det øvrige medlem for to år om gangen.

Arbeidsutvalget har under ledelse av preses det løpende arbeid med Bispemøtets saker.

Fordi reglementet for Bispemøtet er gjort overflødig fra 1. januar 2021, foreslås det opphevet. Det følger av forvaltningsloven § 37 annet ledd at forslag om å oppheve en forskrift også som hovedregel må sendes på høring.

9. Endring i regler for bruk av liturgiske klær – forenkling av godkjenningsordning for stolaer

I regler for bruk av liturgiske klær er følgende i dag fastsatt:

2. Godkjenning og bemyndigelse

2.1 Biskopen bemyndiges til å godkjenne stoff og utførelse for alba samt stoff, farge og symboler for stola etter de presiseringer som Kirkerådet gir. I tvilstilfelle legger biskopen saken frem for Kirkerådet til uttalelse.

Utvalget for gjennomgang av kirkefagforvaltningen i Den norske kirke uttalte følgende i sin rapport:

«Utvalget mener at man bør etterstrebe, der det er tjenlig, å standardisere godkjenningsordninger med detaljert regelverk og påfølgende orientering til det aktuelle organet om hva som velges innenfor dette regelverket. Et konkret felt hvor dette er nærliggende, er å endre regelverket slik at det kun skal orienteres om utforming av stolaer så lenge denne befinner seg innenfor veiledningen som er tilgjengelig på kirken.no.» (side 47).

Utvalgets rapport har vært på høring våren 2020. I høringen var det bred tilslutning til forslaget. 19 av de som avga høringssvar var enige i anbefalingen. 3 var uenige. På bakgrunn av dette ble det i kirkefaggjennomgangen konkludert med at regelverket for stolaer skal foreslås forenklet. Kirkerådet fremmer derfor forslag om dette.

⁴ Reglementets § 4 femte punktum er tatt inn i kirkeordningen § 31 som femte ledd.

Ved at biskopen orienteres om stolautformingen, i stedet for å måtte saksbehandle og godkjenne de enkelte stolaer, vil det innebære at det kan brukes mindre ressurser på slik saksbehandling. Samtidig vil biskopen gjennom orienteringen kunne følge opp stolautforming som ikke er i tråd med veiledningen.

I dag har Kirkerådet ved Nemnd for gudstjenesteliv utarbeidet en veileder om til symboler på stola. For fremtiden foreslås det at denne veiledningen vedtas av Kirkerådet. Det kunne ha vært vurdert om veiledningen bør vedtas av Kirkemøtet eller av Bispemøtet. Kirkerådet mener at Kirkemøtet primært bør fastsette overordnede regler, mens nærmere veiledning bør fastsettes av Kirkerådet. Det vanlige er at det er Kirkerådet som fastsetter veiledninger til regler som er fastsatt av Kirkemøtet, se f.eks. Kirkemøtets vedtak om å be Kirkerådet «om å utarbeide en justert veiledning til Regler for bruk av kirkene» i sak KM 16/15.

Siden biskopene har en tilsynsrolle hvor de etter forslaget orienteres om utforming av stolaer, og kan godkjenne stolaer som er utenfor veiledningen, kunne det også vurderes om det ville være naturlig at Bispemøtet utarbeider slik veiledning. Siden det er Kirkerådet som er ansvarlig saksforbereder for Kirkemøtet og har ansvar for å følge opp Kirkemøtets vedtak i denne type saker, anses det som naturlig å lag Kirkerådet fastsette veiledningen.

Fordi utforming av symboler på stolaen kan sies å være en sak av læremessig karakter, vil reglene i kirkeordningen om Bispemøtets deltakelse i saksbehandlingen der Kirkerådet er vedtaksorgan, tre inn ved behandlingen av veilederen. Det innebærer at veiledningen må forelegges for Bispemøtet, før saken behandles i Kirkerådet. Hvis en tilråding etter fjerde ledd som har minst 2/3 flertall i Bispemøtet, ikke får flertall i Kirkerådet, sendes saken tilbake til Bispemøtet. Hvis Kirkerådets vedtak i andre gangs behandling ikke er i samsvar med Bispemøtets siste tilråding, oversendes saken til Kirkemøtet for avgjørelse. Dette følger av kirkeordningen § 30 fjerde og femte ledd.

Nåværende bestemmelse handler både om «stoff, farge og symboler for stola». Forslaget gjelder kun om utforming av symboler på stola, ikke om stoff og farge. Dette har bakgrunn i at pkt. 1.3 inneholder bestemmelser om stoff og farge for stola. Det heter blant annet at «[s]toffet skal være et fastvevd og holdbart materiale som faller godt» og at «[f]argen på stolaen bestemmes av kirkeåret og de kirkelige handlinger etter retningslinjer for liturgiske farger. Fargene er hvitt, rødt, fiolett og grønt». Kirkerådet legges til grunn at det i praksis ikke er behov for å videreføre biskopens godkjenningsmulighet for stoff og farge på stola som avviker fra reglene i pkt. 1.3.

Forslaget fra kirkefagutvalget berører ikke spørsmålet om utforming av alba. Regler for liturgiske klær punkt 2.1 inneholder også bestemmelser om dette: Biskopen bemyndiges til å godkjenne stoff og utførelse av alba. Reglenes punkt 1.2 inneholder imidlertid allerede nærmere bestemmelser om hva som er godkjent alba til bruk i Den norske kirke. Kirkerådet fastsetter etter denne bestemmelsen nærmere presiseringer for utforming og valg av stoff. Bestemmelsen om alba er derfor i praksis overflødig, og kan oppheves.

Kirkerådet foreslår etter dette at punkt 2 i regler for bruk av liturgiske klær skal lyde:

2. Utforming av stola

2.1 Kirkerådet fastsetter en veileder om symboler på stola. Stolaer skal utformes i henhold til Kirkerådets veileder. Når en stola utformes med symboler i henhold til veilederen, skal biskopen orienteres om dette. Biskopen kan etter søknad godkjenne stolaer som ikke følger veilederen.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til nye regler om innmelding, utmelding og registrering av tilhørighet medfører at det må utarbeides nye administrative rutiner for å registrere tilhørige.

Forslaget om at Kirkerådet skal være klageorgan for biskopens vedtak om ombygging og utvidelse av kirker, gjør at klageorganet vil kunne dra nytte av den fagkompetanse som Kirkerådet allerede besitter.

Forslagene om at Den norske kirkes klagenemnd skal bli klageorgan ved suspensjon og fratakelse av verv, vil medføre at klagenemnda får noen flere oppgaver enn det de har i dag. Det er imidlertid ventet at dette først og fremst vil være bestemmelser som har symbolsk og preventiv kraft, og som i liten grad vil bli aktuelle å benytte.

Forslaget om forenkling av godkjenningsordningen for symboler på stola, vil medføre en forenkling av kirkefagforvaltningen hos biskopene og bispedømmekontorene, da det ikke vil være nødvendig å saksbehandle orienteringer om stolaer som er innenfor veilederens alternativer.

Vedlegg: Forslag til endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler

1. Forslag til endringer i kirkeordningen

I

§ 8 fjerde ledd skal lyde:

I prosti hvor ikke alle sokn hører til samme kommune og i andre tilfeller der det ligger til rette for det, kan Kirkerådet ~~etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet~~ samtykke til etablering av kirkelig fellesråd som omfatter flere kommuner. I kommuner med særlig mange sokn kan Kirkerådet ~~etter nærmere bestemmelser fastsatt av Kirkemøtet~~ også foreta andre tilpasninger av bestemmelsene om kirkelig fellesråd.

§ 10 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

Hvis det kan legges til grunn at et menighetsrådsmedlem har brutt taushetsplikten etter kirkeordningen § 42 første ledd, kan menighetsrådet selv vedta at vedkommende skal tre ut av rådet. Menighetsrådets vedtak kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Hvis det kan legges til grunn at et rådsmedlem i tilknytning til utøvelse av tjeneste eller et verv for menighetsråd eller kirkelig fellesråd har utøvet vold eller tvang, fremsatt trusler, krenket barns rettigheter, brutt lovbestemte diskrimineringsforbud eller på andre måter alvorlig krenket andres rettigheter og friheter, kan Kirkerådet treffe vedtak om å frata medlemmet vervet. Kirkerådet kan også treffe vedtak om å suspendere medlemmet fra vervet inntil saken etter første punktum er avgjort. Kirkerådets vedtak etter første og annet punktum kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd.

Någjeldende § 10 fjerde ledd blir nytt sjette ledd.

§ 12 tredje ledd skal lyde:

Menighetsrådet avgjør om det skal tas opp offer eller foretas innsamling i kirken og forvalter de midler som blir samlet inn, bevilget eller gitt som gave til kristelig virksomhet i soknet, med mindre annet er fastsatt. ~~Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet.~~ Avgjørelse om opprettelse av stillinger skal godkjennes av kirkelig fellesråd.

§ 17 fjerde ledd skal lyde:

Kirkelig fellesråd forvalter inntekter og formue knyttet til kirke og kirkefond, tilskudd til kirkelig virksomhet fra kommunen eller kirkens virksomhet nasjonalt og midler menighetsråd stiller til fellesrådets disposisjon

for å løse oppgaver i soknene. ~~Regler om budsjettordning, regnskapsføring og revisjon gis av Kirkemøtet.~~

§ 23 femte ledd skal lyde:

Ombygging og utvidelse av kirke skal godkjennes av biskopen ~~etter nærmere bestemmelser om saksbehandling og klageadgang fastsatt av Kirkemøtet.~~ Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kommer til anvendelse på biskopens vedtak. Biskopens vedtak kan påklages til Kirkerådet.

§ 33 første ledd skal lyde:

Klagenemnda

- f) avgjør klager etter kirkeordningen § 10 fjerde og femte ledd og § 39 tredje ledd,
- g) avgjør klager på vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed i de saker der det er bestemt av Kirkemøtet,
- h) treffer vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av biskop,
- i) avgjør klager på Kirkerådets vedtak om avslag på innsynskrav etter offentleglova og
- j) utfører for øvrig de oppgaver den er pålagt av Kirkemøtet.

II

Endringene trer i kraft fra 1. mai 2021.

2. Forslag til regler om innmelding i og utmelding av samt tilhørighet til Den norske kirke

§ 1. Innmelding

Innmelding som medlem i Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (~~Den norske kirkes medlemsregister~~). Norsk statsborger som er bosatt i utlandet retter henvendelsen til kirkebokføreren på siste bosted i Norge, eventuelt til den kirkebokføreren som Kirkerådet bestemmer. Den som melder seg inn som medlem i Den norske kirke, må være døpt med kristen dåp og skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) mobilnummer og epostadresse (om mulig),
- e) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom innmeldingen får virkning for disse,
- f) sted og dato for dåp dersom det er mulig å opplyse om dette,
- g) opplysning om at eventuelt medlemskap i annet tros- og livssynssamfunn i Norge er brakt til opphør.

En innmelding som mangler opplysningene i første ledd bokstav d, er likevel gyldig.

Innmeldingen kan skje ved personlig fremmøte eller skriftlig. Skriftlig innmelding skal være underskrevet og datert av den som melder seg inn, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

Ved innmelding skal kirkebokføreren eller Kirkerådet påse at ~~lovens~~ kirkeordningens vilkår er til stede.

§ 2. Utmelding

Utmelding *som medlem* av Den norske kirke skjer ved henvendelse til kirkebokføreren på bostedet eller til Kirkerådet (~~Den norske kirkes medlemsregister~~). Den som melder seg ut av Den norske kirke, skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer),
- d) navn og fødselsnummer på eventuelle barn under 15 år dersom utmeldingen får virkning for disse.

Utmeldingen skal være underskrevet og datert av den som melder seg ut, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet.

~~Dersom den som melder seg ut, ikke er registrert i Den norske kirkes medlemsregister, må vedkommende dokumentere medlemskapet med dåps- eller innmeldingsattest.~~

§ 3. Registrering av tilhørighet

Et barn registreres som tilhørig når foreldrene melder barnet inn som tilhørig i Den norske kirke. Foreldrene må gi slik melding også når barnet anses å høre inn under Den norske kirke fra fødselen. Melding kan gis selv om bare en eller ingen av foreldrene er medlem av Den norske kirke. De som melder barnet inn som tilhørig, skal gi følgende opplysninger:

- a) fullt navn ifølge folkeregisteret,
- b) bostedsadresse ifølge folkeregisteret,
- c) fødselsnummer (11 siffer).

Melding etter første ledd skjer ved personlig eller skriftlig henvendelse til kirkebokføreren på barnets bosted eller til Kirkerådet. Meldingen skal være underskrevet av dem som har foreldreansvaret, eller autentisert etter nærmere bestemmelse om dette gitt av Kirkerådet. Er barnet bosatt i utlandet, gjelder regelen i § 1 første ledd annet punktum tilsvarende.

Når barnet har fylt 18 år uten å ha blitt medlem av Den norske kirke, faller tilhørigheten bort. Personer som har fylt 15 år, kan selv sende melding om at tilhørigheten skal opphøre. Det samme kan de som har foreldreansvaret for et barn under 15 år.

Ved melding om tilhørighet skal kirkebokføreren eller Kirkerådet påse at kirkeordningens vilkår er til stede.

§ 4. Saksbehandlingstid

Henvendelse om inn- eller utmelding *som medlem eller tilhørig* til kirkebokfører bør besvares innen 14 dager i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert.

Henvendelse om inn- eller utmelding *som medlem eller tilhørig* til Kirkerådet besvares i form av attest som viser at inn- eller utmeldingen er registrert, etter den ordning som Kirkerådet bestemmer.

§ 5. Varsling

Når inn- og utmelding *som medlem og melding om tilhørighet* skjer hos Kirkerådet, skal det så snart som mulig gis melding til kirkebokfører i vedkommendes bostedsmenighet etter

nærmere bestemmelser gitt av Kirkerådet. Kirkebokfører bør så snart melding er mottatt sørge for at det blir tatt kontakt med den som er innmeldt.

§ 6. Ikrafttredelse

~~Forskriften~~ Reglene trer i kraft fra den tid Kirkerådet bestemmer. *Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 12. april 2016 nr. 1205 om innmelding i og utmelding av Den norske kirke.*

3. Reglement 11. april 2016 nr. 1811 for Bispemøtet oppheves.

4. I regler for bruk av liturgiske klær gjøres følgende endringer:

Punkt 2 skal lyde:

2. Utforming av stola

2.1 Kirkerådet fastsetter en veileder om symboler på stola. Stolaer skal utformes i henhold til Kirkerådets veileder. Når en stola utformes med symboler i henhold til veilederen, skal biskopen orienteres om dette. Biskopen kan etter søknad godkjenne stolaer som ikke følger veilederen.

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefarene menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	000	20/00794-4	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefarene menighetsråd		

Høring Fjernmøter og skriftlig saksbehandling i kirkelige rådsorganer

Saksframlegg

Skriv inn teksten her.

Forslag til vedtak

Bekkefarene MR støtter at det utarbeides formelle regler for gjennomføring av fjernmøter. Det normale er likevel at møtene avholdes ved fremmøte. Prinsippet om at også fjernmøter bør være offentlige deles. Likevel er det rimelig om dette fravikes når det gjelder menighetsråd, dersom sakene ikke er av kontroversiell karakter og det erfaringsmessig er svært sjelden at andre enn de som er innkalt eller på forhånd har meldt interesse for å bli med på møtet møter i møtene.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Høring – fjernmøter og skriftlig saksbehandling i kirkelige rådsorganer

Høringsnotat 24. september 2020

Sammendrag

Virksomhetsreglene for menighetsråd, kirkelig fellelsråd, bispedømmeråd og Kirkerådet er i hovedsak like, men Kirkemøtet vedtok i 2019 å åpne for at det i større grad kan gjennomføres fjernmøter (videomøter) og skriftlig saksbehandling i bispedømmerådene. På grunn av koronasituasjonen ble det 17. mars 2020 midlertidig åpnet for at tilsvarende regler skulle gjelde for menighetsråd, kirkelige fellelsråd og Kirkerådet. På bakgrunn av erfaringene med fjernmøter og skriftlig saksbehandling siden den gang, har Kirkerådet vedtatt å fremme en sak til Kirkemøtet i 2021 for å åpne for fjernmøter i menighetsråd, kirkelige fellelsråd og Kirkerådet på permanent basis. Dette høringsnotatet inneholder forslag til bestemmelser for menighetsråd, kirkelig fellelsråd og Kirkerådet som tilsvarer reglene som gjelder for bispedømmerådets virksomhet.

1. Innledning

Kirkemøtet har i medhold av kirkeloven §§ 10 tredje ledd og 13 tredje ledd fastsatt regler 15. november 1996 nr. 1452 om formene for menighetsrådets og kirkelig fellelsråds virksomhet, samt tilsvarende regler for hhv. bispedømmerådets virksomhet og Kirkerådets virksomhet (heretter virksomhetsreglene). Reglene vil fra 1. januar 2021 videreføres i medhold av ny trossamfunnslov § 12 annet ledd.

Selv om det finnes tre regelsett, inneholder bestemmelsene som hovedregel identiske bestemmelser, som igjen bygger på kommuneloven av 1992. Blant bestemmelsene er en hovedregel om at kirkelige rådsorganer som menighetsrådet og fellelsrådet må treffe sine vedtak i møte, noe som betyr at møtet som hovedregel må gjennomføres fysisk.

Virksomhetsreglene inneholdt en svært begrenset adgang til å gjennomføre møtet som et fjernmøte (dvs. videomøte eller telefonmøte) eller gjennom skriftlig saksbehandling. Det var kun når et vedtak endelig avgjøres av et annet organ enn rådet, at lederen kunne beslutte saken tatt opp i fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kunne likevel bare gjøres når det er påkrevd å treffe vedtak i saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at dette må anses nødvendig. Ved behandling av personalsaker og saker med opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, kunne fjernmøte ikke benyttes.

I 2019 vedtok Kirkemøtet noen endringer i virksomhetsreglene for bispedømmerådene, som åpnet opp for at bispedømmerådene fra 1. januar 2020 i større grad ville kunne beslutte å

gjennomføre møtene sine som fjernmøte (videomøte). Hovedreglene om at vedtak skal treffes i et fysisk møte ble samtidig videreført. I tillegg ble det vedtatt endringer i reglene om skriftlig saksbehandling og hastefjernmøter i bispedømmerådene, som åpnet opp for at saker i noe større grad kan behandles skriftlig. Fordi bispedømmerådene behandler saker som er underlagt taushetsplikt, vedtok Kirkemøtet samtidig en delegasjonshjemmel som ga Kirkerådet myndighet til å fastsette at nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Kirkerådet fastsatte slike bestemmelser i møte 5. juni 2020.

Grunnet koronasituasjonen vedtok helsemyndighetene regler om å stenge eller begrense møter og ansamlinger der mange mennesker møtes. I den aktuelle situasjonen fastsatte Kirkerådets arbeidsutvalg en hasteforskrift som midlertidig åpnet for en utvidet adgang til å gjennomføre fjernmøter og skriftlig saksbehandling for menighetsråd, kirkelig fellesråd, bispedømmeråd og Kirkerådet. Endringene som allerede var gjort i virksomhetsreglene for bispedømmerådet, ble endret på samme måte for menighetsråd, kirkelig fellesråd og Kirkerådet. Det ble også fastsatt en midlertidig forskrift om fjernmøter i kirkelige organer for å begrense spredning av Covid-19. Den midlertidige forskriften gjaldt i utgangspunktet til 1. august 2020, men Kirkerådet vedtok 5. juni 2020 å forlenge den til 1. mai 2021.

På bakgrunn av erfaringene med fjernmøter og skriftlig saksbehandling siden den gang, har Kirkerådet vedtatt å fremme en sak til Kirkemøtet i 2021 for å åpne for fjernmøter i menighetsråd, kirkelige fellesråd og Kirkerådet på permanent basis. Forlengelsen av den midlertidige forskriften innebærer at denne vil gjelde frem til Kirkemøte i 2021 får behandlet saken om faste regler.

2. Endringer i virksomhetsreglene

Forslaget om endringer i virksomhetsreglene innebærer at det legges opp til at Kirkemøtet permanent regelfester de endringene som ble fastsatt midlertidig ved hasteforskrifter 17. mars 2020. Tabellen nedenfor viser forskjellen mellom den tidligere bestemmelsen som gjaldt og de nye bestemmelsene som midlertidig ble fastsatt for menighetsråd og kirkelig fellesråd.

Tidligere bestemmelse	Nye bestemmelser
§ 2 nr. 2 Når et vedtak endelig avgjøres av et annet organ enn rådet, kan lederen beslutte saken tatt opp i fjernmøte eller ved skriftlig saksbehandling. Dette kan likevel bare gjøres når det er påkrevd å treffe vedtak i saken før neste møte, og det enten ikke er tid til å kalle sammen til ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at dette må anses nødvendig. Ved behandling av personalsaker og saker med opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, kan fjernmøte ikke benyttes.	§ 2 nr. 2 og 3 2. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan selv beslutte at møte skal holdes som fjernmøte. Fjernmøte innebærer at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter. Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Disse reglene kan også inneholde unntak fra kravene i annet punktum.

	3. Lederen av menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan beslutte å behandle en sak skriftlig eller i hastefjernmøte hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde et ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært møte anses som nødvendig. Ved hastefjernmøte kan medlemmene kalles inn til møtet med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes et ordinært møte. Når en sak skal behandles skriftlig, skal sakens dokumenter med forslag til vedtak sendes samtidig til alle organets medlemmer. Forslaget anses som vedtatt hvis samtlige medlemmer slutter seg til det fremlagte forslaget, og til at vedtaket treffes etter skriftlig saksbehandling
--	---

Tilsvarende nye bestemmelser ble fastsatt for Kirkerådet i regler for Kirkerådets virksomhet § 2 nr. 2 og 3.

Kirkerådet mener det er en fordel at virksomhetsreglene som gjelder for menighetsråd, kirkelig fellesråd, bispedømmeråd og Kirkerådet, som hovedregel er like. Det innebærer at de kirkelige rådsorganene har like rammebetingelser for sin saksbehandling. Når Kirkemøtet i 2019 har fastsatt regler som gir utvidet adgang til at det kan gjennomføres fjernmøter for bispedømmerådet, bør dette følges opp med tilsvarende regler for menighetsråd, kirkelig fellesråd og Kirkerådet. En endring av virksomhetsreglene for Kirkerådet vil også få virkning for Samisk kirkeråd, jf. statutter for Samisk kirkeråd pkt. 9.

Endringene bygger på tilsvarende bestemmelser i kommuneloven av 2018 §§ 11-7 og 11-8, med noen endringer. I de kirkelige bestemmelsene er det, til forskjell fra kommuneloven, mulig å avholde fjernmøte også ved behandling av lukkede saker. For å kunne overholde personvernsbestemmelser og taushetsplikt, er det fastsatt at Kirkerådet vil kunne gi nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter. Dette er midlertidig gjort gjennom den tidligere nevnte midlertidige forskriften av 17. mars 2020. For bispedømmerådets del har Kirkerådet 5. juni 2020 fastsatt regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, som vil tre i kraft etter at den midlertidige forskriften er opphevet.

Kirkerådet mener at endringene vil medføre en større fleksibilitet for at kirkelige rådsorganer skal kunne gjennomføre møtene sine på en hensiktsmessig måte, enten dette er gjennom et fysisk møte (som fortsatt er hovedregelen) eller som et fjernmøte. I hastesaker sikrer reglene også at det kan gjennomføres skriftlig saksbehandling i tråd med gode prosedyrer som bygger på tilsvarende saksbehandlingsregler i kommunale organer.

3. Nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter

Forslaget til nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, bygger på de reglene som er fastsatt for bispedømmerådenes virksomhet. Det er imidlertid noen bestemmelser i reglene hvor det kan stilles spørsmål ved om kravene til menighetsrådsmøter og fellesrådsmøter bør være like strenge som ved bispedømmerrådsmøter.

3.1 Møteoffentlighet

For alle kirkelige rådsorganer er det fastsatt en hovedregel om at møter holdes for åpne dører, dersom ikke rådet selv har bestemt noe annet. Personalsaker og andre saker hvor lovbestemt taushetsplikt tilsier det, skal behandles for lukkede dører. Debatt om en sak skal behandles for åpne eller lukkede dører foregår for lukkede dører.

Virksomhetsreglene § 2 nr. 2 tredje punktum presiserer at kravene som ellers gjelder for møter, også gjelder for fjernmøter. I utgangspunktet gjelder dette derfor også for gjennomføring av fjernmøter. For bispedømmerrådsmøter er det derfor fastsatt i § 3 at når fjernmøtet holdes for åpne dører, skal det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Bispedømmerrådet fastsetter hvordan det skal legges til rette for overføring av møtet. Kirkerådet legger til grunn at det samme må gjelde for Kirkerådet.

Når det gjelder menighetsråd og kirkelige fellesråd, antar Kirkerådet at et slikt krav i mange tilfeller vil kunne være vanskelig å oppfylle. På den ene siden er det en risiko at terskelen for å stille til valg kan bli opplevd som høyere, hvis fjernmøter skal skjermoverføres. Det kan være flere som er lite komfortabel med at fjernmøter skjermoverføres på internett og derfor ikke ønsker å stille til valg. Det er ganske annerledes og vesentlig mer tilgjengelig med skjermoverføring enn om publikum må møte opp fysisk for å overvære et rådsmøte. På den andre siden er prinsippet om at allmennheten skal ha anledning til å være tilhører ved åpne rådsmøter, et viktig demokratisk prinsipp som følger av virksomhetsreglene. Bestemmelsen gjelder dessuten kun åpne fjernmøter, og hovedregelen er fortsatt at møtet gjennomføres som et fysisk møte. Kirkerådet foreslår at det for menighetsråds og fellesråds del ikke skal være et obligatorisk krav, men at reglene bør slå fast at «når møtet holdes for åpne dører, *bør* det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan det *kan* legges til rette for overføring av møtet.»

3.2 Tekniske løsninger ved lukkede møter

Medlemmer av kirkelige rådsorganer vil i noen tilfeller behandle saker som er underlagt taushetsplikt. Slike saker skal henhold til virksomhetsreglene behandles for lukkede dører. Rådene så vel som rådsmedlemmene plikter å hindre at uvedkommende får kjennskap til de taushetsbelagte opplysningene. Dette reiser noen utfordringer ved gjennomføring av fjernmøter. Kommuneloven åpner derfor ikke for at lukkede møter i folkevalgte kommunale organer kan gjennomføres som fjernmøte. Kirkemøtet har imidlertid ment at det er for begrensende og har vist til at det finnes tekniske løsninger som kan regnes som sikre. For å

legge til rette for at lukkede møter som gjennomføres som fjernmøter, blir sikre, vil Kirkerådet derfor fastsette noen nærmere krav til gjennomføringen av møtene.

For bispedømmerådenes del er det derfor fastsatt at før bispedømmerådet gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn skal lukkes for allmennheten, skal bispedømmerådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet. Dersom et bispedømmerådsmedlem skal logge seg på en løsning på internett, skal vedkommende autentisere seg elektronisk i to trinn. Deltakelse i møtet skal kunne dokumenteres i etterkant ved bruker-ID og tidspunkt for deltakelsen. Det skal være mulig å lagre et opptak av møtet. Slike opptak skal slettes etter 3 måneder.

Kirkerådet foreslår å fastsette tilsvarende bestemmelser for Kirkerådet, men for menighetsråd og kirkelig fellelsråd mener Kirkerådet at det ikke bør være tilsvarende krav til tottrinnsautentisering, dokumentasjon og opptak. Kirkerådet antar at en ikke kan forvente at menighetsråd og kirkelig fellelsråd nødvendigvis har nødvendige ressurser til å kunne ivareta slike krav. Hvis kravene blir for høye, virker de mot sin hensikt. Det foreslås derfor i stedet å presisere at den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet. Dette tilsvarer § 5 annet ledd annet punktum fra den midlertidige forskriften av 17. mars 2020 om fjernmøter.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om å fastsette faste regler som gir utvidet adgang til å gjennomføre fjernmøter for menighetsråd, kirkelig fellelsråd, og Kirkerådet vil i seg selv ikke medføre økonomiske konsekvenser. Hvis et råd vil gjøre bruk av adgangen, må det evt. anskaffes et videokonferanseprogram som kan benyttes til gjennomføring av møter. For åpne møter vil dette være lett tilgjengelig, men forslaget innebærer at der det skal gjennomføres lukkede møter, må rådsorganet innfri visse krav til tekniske løsninger. Bruk av fjernmøter kan innebære lavere kostnader til reise- og møtekostnader.

Vedlegg - utkast til regelbestemmelser

Forslag til endringer i regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet

I regler 15. november 1996 nr. 1452 om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet gjøres følgende endring:

§ 2 nr. 2 og 3 skal lyde:

2. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan selv beslutte at møte skal holdes som fjernmøte. Fjernmøte innebærer at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter. Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Disse reglene kan også inneholde unntak fra kravene i annet punktum.
3. Lederen av menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan beslutte å behandle en sak skriftlig eller i hastefjernmøte hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde et ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært møte anses som nødvendig. Ved hastefjernmøte kan medlemmene kalles inn til møtet med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes et ordinært møte. Når en sak skal behandles skriftlig, skal sakens dokumenter med forslag til vedtak sendes samtidig til alle organets medlemmer. Forslaget anses som vedtatt hvis samtlige medlemmer slutter seg til det fremlagte forslaget, og til at vedtaket treffes etter skriftlig saksbehandling.

Forslag til endringer i regler for Kirkerådets virksomhet

I regler 14. november 1997 nr. 1541 for Kirkerådets virksomhet gjøres følgende endring:

§ 2 nr. 2 og 3 skal lyde:

2. Kirkerådet kan selv beslutte at møte skal holdes som fjernmøte. Fjernmøte innebærer at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter. Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Disse reglene kan også inneholde unntak fra kravene i annet punktum.
3. Lederen av Kirkerådet kan beslutte å behandle en sak skriftlig eller i hastefjernmøte hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde et ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært møte anses som nødvendig. Ved hastefjernmøte kan medlemmene kalles inn til møtet med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes et ordinært møte. Når en sak skal behandles skriftlig, skal sakens dokumenter med forslag til vedtak sendes samtidig til alle organets medlemmer. Forslaget anses som vedtatt hvis samtlige medlemmer slutter seg til det fremlagte forslaget, og til at vedtaket treffes etter skriftlig saksbehandling.

Forslag til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter i menighetsråd og kirkelig fellesråd

§ 1. Beslutning om fjernmøte

Menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan vedta at et ordinært rådsmøte skal avholdes som fjernmøte. Vedtak om fjernmøte kan omfatte ett eller flere slike møter. Avgjørelse om hastefjernmøte besluttet av lederen av rådet.

§ 2. Krav til fjernmøter

Ved fjernmøte skal alle møtedeltakerne kunne se, høre og kommunisere med hverandre. I særlige tilfeller kan rådet fravike kravet om at alle møtedeltakerne skal kunne se hverandre.

Det skal legges til rette for avstemninger gjennom elektronisk løsning som ivaretar hensynene bak skriftlige avstemninger.

Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan et fjernmøte skal gjennomføres.

§ 3. Gjennomføring av fjernmøter for åpne dører

Når fjernmøtet holdes for åpne dører, bør det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan det kan legges til rette for overføring av møtet.

Når møtet holdes for åpne dører, kan menighetsrådet/kirkelig fellesråd legge til rette for at tilhørere kan følge med på møtet via skjermoverføring eller annen måte via internett.

§ 4. Gjennomføring av fjernmøter for lukkede dører

Før menighetsrådet/kirkelig fellesråd gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn eller taushetsplikt skal lukkes for allmennheten, skal rådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet.

Den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet.

§ 5. Krav til gjennomføring av hastefjernmøter

Ved hastefjernmøter har lederen av rådet ansvar for at disse gjennomføres på en betryggende måte.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer.

Forslag til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter i Kirkerådet

§ 1. Beslutning om fjernmøte

Kirkerådet kan vedta at et ordinært kirkerådsmøte skal avholdes som fjernmøte. Vedtak om fjernmøte kan omfatte ett eller flere slike møter. Avgjørelse om hastefjernmøte besluttet av lederen av Kirkerådet.

§ 2. Krav til fjernmøter

Ved fjernmøte skal alle møtedeltakerne kunne se, høre og kommunisere med hverandre. I særlige tilfeller kan Kirkerådet fravike kravet om at alle møtedeltakerne skal kunne se hverandre.

Det skal legges til rette for avstemninger gjennom elektronisk løsning som ivaretar hensynene bak skriftlige avstemninger.

Kirkerådet fastsetter hvordan et fjernmøte skal gjennomføres.

§ 3. Gjennomføring av fjernmøter for åpne dører

Når fjernmøtet holdes for åpne dører, skal det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Kirkerådet fastsetter hvordan det skal legges til rette for overføring av møtet.

§ 4. Gjennomføring av fjernmøter for lukkede dører

Før Kirkerådet gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn eller taushetsplikt skal lukkes for allmennheten, skal Kirkerådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet.

Dersom et kirkerådsmedlem skal logge seg på en løsning på internett, skal vedkommende autentisere seg elektronisk i to trinn. Deltakelse i møtet skal kunne dokumenteres i etterkant ved bruker-ID og tidspunkt for deltakelsen. Det skal være mulig å lagre et opptak av møtet. Slike opptak skal slettes etter 3 måneder.

Dersom flere kirkerådsmedlemmer er tilstede i et lokale hvor det gjennomføres fjernmøte, skal det oppnevnes en assisterende møteleder.

§ 5. Krav til gjennomføring av hastefjernmøter

Ved hastefjernmøter har lederen av Kirkerådet ansvar for at disse gjennomføres på en betryggende måte og for at det er mulig for tilhørere å følge med på møter som holdes for åpne dører.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer.

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefarene menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	000	20/00794-5	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefarene menighetsråd		

Høring Kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger

Saksframlegg

Denne høringen angår de vigslede stillingene. Daglig leder har svært begrenset erfaring og kompetanse på hvordan disse reglene er håndtert og har fungert til nå. Soknepresten oppfordres til å orientere i møtet om hun har innsigelser i forhold til det som kommer frem i forslaget.

Forslagene går i korthet ut på at søkere med annen kompetanse enn vanlig må få sin kompetanse vurdert av utdanningsinstitusjonene i stedet for en egen evalueringsnemnd i kirken.

Forslag til vedtak

Bekkefarene MR gir tilslutning til høringsspørsmålene 1-5.

Vedlegg:

5. Forslag til revidert regelverk 5.1. Prest Utvalget foreslår at dagens forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetning som prest i Den norske kirke oppheves. Videre foreslås at følgende bestemmelse settes inn i Tjenesteordning for menighetsprester, til erstatning for dagens § 3: Som prest kan tilsettes person som: 1. har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae og i eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, høgskole eller universitet med rett til å tildele cand.theol.-grad Personer som har fylt 35 år på tidspunkt for tilsetning kan også tilsettes på følgende grunnlag: 2. fullført mastergrad eller tilsvarende samt i eller utenfor graden: a) 120 studiepoeng, hvorav 30 på mastergradsnivå, innen de tradisjonelle teologiske hoveddisipliner, hvor områdene det nye testamentet, lutherske bekjennelsesskrifter og nyere norsk kirkehistorie skal være dekket, 50 b) og i tillegg praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, høgskole eller universitet med rett til å tildele cand.theol.-grad. Som prest kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen). Ordinert prest fra andre kirkesamfunn kan tilsettes som prest i Den norske kirke etter egne regler fastsatt av Kirkerådet. 5.2. Kateket Utvalget foreslår at tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kateketer § 4 endres til følgende ordlyd: Som kateket kan tilsettes person som: 1. Har mastergrad eller tilsvarende samt i eller utenfor

graden: a) 80 studiepoeng teologiske fag b) 30 studiepoeng allmenn pedagogikk c) 30 studiepoeng innenfor fagområdene pedagogikk, formidlingsfag eller praktisk-teologiske fag d) 30 studiepoeng praktisk-teologisk utdanning relevant for tjenesten som kateket, og med veiledet praksis. eller 2. Tidligere er vigslet til kateket eller var kvalifisert til vigsling på det tidspunkt utdanningen var fullført. Som kateket kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av kateketer i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen). Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til kateket, kan bispedømmerrådet for stillinger der rådet yter tilskudd godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling innen kirkelig undervisning.

5.3. Diakon Utvalget foreslår at tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner § 4 endres til følgende ordlyd: Som diakon kan tilsettes person som 1. Har mastergrad med en 3-årig bachelorgrad eller tilsvarende kompetanse innenfor helsefag, sosialfag, praktisk-teologiske fag, samfunnsfag eller pedagogiske fag. Kandidaten må i eller utenfor bachelorgraden ha vært gjennom veiledet praksis. I eller utenfor mastergraden kreves i tillegg: a) 30 studiepoeng i teologiske emner 51 b) praktisk-teologisk utdanning relevant for tjenesten som diakon, og med veiledet praksis 30 studiepoeng eller 2. Har cand.theol.-grad, inkludert praktisk-teologisk utdanning samt diakonifaglige emner 30 studiepoeng. eller 3. Er vigslet til diakon eller var kvalifisert for vigsling på det tidspunkt utdanningen var fullført. Som diakon kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av diakoner i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen). Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til diakon, kan bispedømmerrådet for stillinger der rådet yter tilskudd godkjenne at stillingen midlertidig omgjøres til annen stilling innen diakoni.

5.4. Kantor Utvalget foreslår at tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for kantorer § 4 endres til følgende ordlyd: Som kantor kan tilsettes person som har: 1. 4 års kirkemusikkutdanning tilsvarende 240 studiepoeng eller: 2. 3 års grunnutdanning i kirkemusikk samt tillegg i musikk, teologi, pedagogikk eller diakoni tilsvarende 60 studiepoeng eller 3. Minst 4 års musikkutdanning, tilsvarende 240 studiepoeng samt kirkekunnskap og kirkemusikalske emner tilsvarende 60 studiepoeng. Utdanningen må inkludere veiledet praksis i menighet. Som kantor kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av kantorer i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen). Dersom det ikke melder seg søkere som oppfyller kvalifikasjonskravene til kantor, kan arbeidsgiver tilsette organist.

Kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke – høringsnotat

Kirkerådet ba i januar 2019 direktøren om å nedsette et utvalg for å gjennomgå kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke. Kirkerådet fastsatte samtidig et mandat for utvalget.

Utvalget leverte sin utredning til direktøren 26. juni 2020. Utredningen inneholder en rekke forslag til endringer i kvalifikasjonskravene og prosedyrer for godkjenning. Den sendes med dette på høring til berørte instanser. Dersom høringsinstansene i hovedsak slutter seg til forslagene i utredningen, tar Kirkerådet sikte på å fremme forslag til endringer i de berørte regelverk på Kirkemøtet i 2021.

Høringsinstanser

Dette høringsnotatet vil bli sent til følgende instanser:

Bispedømmerådene
Biskopene
Det teologiske fakultet UiO
MF vitenskapelig høyskole
VID vitenskapelig høyskole
NLA høyskolen
Norges musikkhøyskole
NTNU Institutt for musikk
UiT Norges arktiske universitet
KA
Presteforeningen
Fagforbundet Teologene
Det norske diakonforbund
Kirkelig undervisningsforbund
CREO

Høringsnotatet og utredningen vil også bli gjort tilgjengelig for menighetsråd og kirkelige fellesråd, med oppfordring om å svare.

Sammendrag av utredningen

Den overordnende målsettingen for utvalgets forslag er forenkling og klargjøring av regelverket. For den enkelte som ønsker å kvalifisere seg, vil dette gi en større forutsigbarhet, noe utvalget ser som positivt for rekruttering til stillinger i Den norske kirke.

Dagens kvalifikasjonskrav

Kirkemøtet fastsetter kvalifikasjonskrav for de vigslede stillingene i Den norske kirke. For prester er kvalifikasjonskravene i dag regulert i Forskrift om kvalifikasjonskrav

for tilsetting som prest i Den norske kirke, senest vedtatt av Kirkemøtet i 2016. Kvalifikasjonskravene for de øvrige profesjonene ble første gang vedtatt av Kirkemøtet i 1996 og revidert i 2004.

I dag er det normale utdanningskravet for prest profesjonsstudiet i teologi, med tittelen cand.theol. Godkjenning av alternative kvalifikasjonskrav for å bli prest skjer etter søknad til Den norske kirkes evalueringsnemnd, enten på grunnlag av annen tilsvarende kompetanse eller særlige kvalifikasjoner. Erfaringene med evalueringsnemndas praksis gjennom 20 år har vist at det er flere utfordringer knyttet til dagens regelverk. Det gjelder særlig forståelsen av hva som er «særlige kvalifikasjoner».

For kateket og diakon er normalkravet mastergrad med bestemte krav til innhold, og for kantor fireårig bachelor i kirkemusikk eller treårig bachelor med tillegg.

For alle disse tre profesjonene gjelder det at Kirkerådet kan godkjenne utdanningen til personer «med annen faglig jevngrad og relevant utdanning/praksis». I realiteten er ikke forskjellen til de alminnelige kravene veldig stor. Godkjenningen skjer administrativt i Kirkerådet.

For alle de fire profesjonene gjelder også at tilsvarende stillinger innen EØS-området kan autoriseres til tjeneste i Den norske kirke i henhold til EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv.

Ordninger for ukvalifiserte

Dersom en prestestilling ikke får kvalifiserte søkere, kan den besettes av en prestevikar, som tjenestegjør midlertidig med spesiell fullmakt fra biskopen og under ledelse av nærmeste prest. For de øvrige stillingene tillater regelverket å tilsette personer som ikke tilfredsstiller kvalifikasjonskravene dersom det ikke finnes kvalifiserte søkere.

Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

Utvalget anser det som viktig både for dem som ønsker å utdanne seg til en kirkelig stilling og for utdanningsinstitusjonene at regelverket for kvalifikasjoner er så enkelt og entydig som mulig. En slik forenkling vil også kunne bidra positivt i arbeidet med rekruttering.

Det viktigste grepet som foreslås for å oppnå dette er at det ikke lenger skal være noen individuell vurdering av kandidater fra kirkens side. Forslagene setter i stedet opp en tydelig utdanningsmessig hovedvei for den enkelte profesjon, samtidig som det er satt opp alternative studieløp som under gitte forutsetninger gir en lettere vei mot målet. Denne modellen gir etter utvalgets mening en bedre og mer forutsigbar organisering av kvalifikasjonskravene enn dagens ordning med individuell vurdering enten i nemnd eller administrativt i Kirkerådet.

Prest

Profesjonsstudiet i teologi er, og skal fortsatt være, hovedveien til å bli prest. I tillegg foreslås et alternativ for andrekariere-prester, som erstatter dagens regler.

De faglige kravene foreslås noe styrket i forhold til dagens regelverk. Til gjengjeld trenger man ikke søke evalueringsnemnda om godkjenning. Samlet sett innebærer

utvalgets forslag en potensielt lavere terskel for personer med en annen høyere utdanning og som har fylt 35 år ved tidspunkt for tilsetting. Utvalget mener en slik forenkling vil gi en ramme for presteutdanningen som er mer forutsigbar enn dagens ordning.

Muligheten for å bli godkjent på grunnlag av særlige kvalifikasjoner foreslås ikke videreført. Praktisering av denne ordningen gjennom 20 år har vist at det er betydelige prinsipielle og praktiske utfordringer knyttet til en slik godkjenningsordning. Disse utfordringene avdekker også det prinsipielt krevende ved at arbeidsgiver, gjennom vedtak i en nemnd, kan velge å se mer eller mindre helt bort fra formelle faglige kompetansekrav for enkeltpersoner. Utdanningsinstitusjonene kan i dag gi en realkompetansevurdering av enkeltpersoner. En slik vurdering vil da gjøres innenfor akademien.

Som en konsekvens av disse forslagene, foreslår utvalget at evalueringsnemnda nedlegges. Utvalget forutsetter at vurderinger av personlig skikkethet/egnethet blir gjort av andre instanser.

Utvalget foreslår videre fortrinnsvis at Kirkerådet gis fullmakt til å foreslå nærmere regler for tilsetting av ordinerte prester fra andre kirkesamfunn som søker tjeneste i Den norske kirke.

Øvrige profesjoner

For de tre øvrige profesjonene er det foreslått mindre endringer, med sikte på større fleksibilitet. For kateket og diakon foreslås at krav om mastergrad opprettholdes. For kateketer er sammensetting av kravene gjort slik at det antas å gi større mulighet for overgang fra lærerutdanning og tilsvarende. Diakonene er gitt et bredere opptaksgrunnlag ved at flere bachelorutdanninger enn i dag gir grunnlag for opptak til master. For kantorer er det ikke gjort reelle endringer, men det er foretatt en ajourføring av regelverket slik at det stemmer med praksis.

Med disse endringene anser utvalget at det ikke lenger er nødvendig med en ordning med individuell godkjenning i Kirkerådet. Denne ordningen har heller ikke vært mye i bruk de siste årene.

Høringsspørsmål

Kirkerådet ber høringsinstansene ta stilling til følgende hovedproblemstillinger:

1. Gir høringsinstansen tilslutning til at ordningen med en kirkelig evalueringsnemnd for prester med alternativ kompetanse opphører?
2. Er høringsinstansen enig i utredningens forslag til kompetansekrav for prest for personer med alternativ utdanning?
3. Gir høringsinstansen tilslutning til at muligheten for å gi unntak fra kompetanse på grunnlag av særskilte kvalifikasjoner opphører?
4. Er høringsinstansen enig i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kantor skal videreføres på samme nivå som i dag?
5. Sluttes høringsinstansen seg til forslaget om at ordningen med at Kirkerådet kan godkjenne alternativ kompetanse opphører?
6. Har høringsinstansen andre kommentarer til innholdet i utredningen?

Vedlegg:

1. Utredningen *Revisjon av kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger*
2. Oversikt over forslag over foreslåtte regler sammenholdt med dagens

DEN NORSKE KIRKE

Bekkefaret menighetsråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Sigurd Olav Lende	000	20/00794-3	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
Bekkefaret menighetsråd		

Høring lagtidsutleie av kirker

Saksframlegg

Dette er en krevende sak å sette seg inn i. Bakgrunnen er selvsagt at noen steder er kirkebesøket svært lavt, kirkebyggene er kanskje gamle og på en måte lite egnet til moderne menighetsdrift. Det kan til og med ha kommet nyere mer tjenlige bygg med en bedre plassering. Det blir forholdsvis dyrt å holde kirkene i drift for svært små brukergrupper, eller svært sjelden bruk. Menigheter blir slått sammen og kirker kan bli stående tomme. De krever likevel vedlikehold og tilsyn, i tillegg forfaller ofte bygninger som ikke er i regelmessig bruk fort. Det er mer fornuftig å finne ordninger slik at disse midlene kan brukes på de bygg og til drift av de menigheter som faktisk har gudstjenester og øvrig menighetsaktivitet. Det virker også mer fleksibelt med en langtids leieavtale enn avhending og salg. En leieavtale kan tidsbegrenses eller inneholde avtaler om oppsigelse. Det gjør at kirken igjen kan få tilgang til bygget om økt aktivitet igjen skulle tilsi det.

Ved heftelser til bruk kan en unngå at kirkene ved lagtidsutleie behøver å av-vigsles. Langtidsutleie til andre kirkesamfunn bør i så måte være uproblematisk.

Se 4. strekpunkt under punkt 4, side 5 i høringsnotatet i høringsnotatet. Dersom en ser for seg en stadig strammere fellesrådsøkonomi på grunn av kommunale nedskjæringer skisseres her en mulighet for at menigheten kan hjelpe fellesrådet med ordinær drift og vedlikehold. Menighetsråd og fellesråd arbeider normalt selvsagt i lag og det er ikke alltid unaturlig at også menighetsrådet bruker av egne midler på inventar, kirkebygg og vedlikehold i gitte situasjoner. Det bør likevel være tydelig i lover og regler hvem som har hvilket finansieringsansvar.

Det som er lite vurdert her er forholdet til kommunene. De har oftest hatt et hovedansvar for finansiering av både eiendom og bygg den gang de ble bygget. Det ser rart ut om kirken skal tjene gode leieinntekter og eller salgsinntekter på eiendommer vi i sin tid mer eller mindre har fått til disposisjon fra kommunen. Det er mulig kommunen har rimelig kontroll på dette gjennom sine reguleringsplaner.

Forslag til vedtak

Bekkefaret menighetsråd stiller seg bak forslaget om at det må lages anvendelige ordninger for langtidsutleie av kirkebygg. Det forutsettes at nødvendig regelverk tilpasses.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Høring – langtidsutleie av kirker

Høringsnotat 24. september 2020

1. Bakgrunnen for Kirkerådets forslag – Kirkemøtets prinsippvedtak

Da Kirkemøtet i 2019 vedtok den nye kirkeordningen, valgte Kirkemøtet å videreføre kirkelovens kapittel 3 om kirkebygg. De eneste endringer Kirkemøtet vedtok, var de helt nødvendige tilpasninger som følge av at departementet ikke lenger ville være tildelt myndighet på kirkebyggfeltet, slik det har hatt etter kirkeloven.

Slike tilpasninger ble blant annet gjort i kirkeordningens bestemmelse i § 20 om forvaltning av kirkene og rådighetsbegrensninger overfor kirkens eier, jf. i dag kirkeloven § 18. Her ble departementets myndighet i henhold til loven overført til Kirkerådet.

Første og annet ledd i kirkeloven § 18 har slik ordlyd:

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Departementet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det.

I sin saksorientering fra 2019 redegjorde Kirkerådet slik om sitt høringsforslag – som ble opprettholdt i forslaget til Kirkemøtet – om *ikke* å endre kirkelovens bestemmelse på dette punkt:

En særlig problemstilling som ble vurdert, er langtidsutleie av kirker. I situasjoner der kirkeforvaltningen står overfor store avgjørelser, som å ta en kirke ut av bruk, langtidsutleie, avhending eller nedleggelse, kan det stilles spørsmål om hvor langt fellesrådets myndighet til å disponere over kirkebygget rekker. Biskopen forordner gudstjenester i kirkene, og regelverket for bruk av kirker regulerer menighetsrådets bruk av kirker. Når en kirke ikke lenger har forordnete gudstjenester og videre bruk skal avgjøres, er gode lokale prosesser viktige (sak KM 06/19 side 49).

Kirkemøtet fulgte Kirkerådets anbefaling, og slik lyder nå kirkeordningen § 20 første og annet ledd:

§ 20. Forvaltning av kirkene og begrensning av rådighet

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet før kirkeordningens ikrafttredelse eller deretter av Kirkerådet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Kirkerådet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det.

På grunn av nevnte videreføring av kirkelovens ordning, er det to sider av samme sak om det nedenfor vises til kirkeloven § 18 eller til kirkeordningen § 20. Enkelte steder er det mest naturlig å omtale kirkeloven.

I sak KM 15/15 Prinsipper for kirkebygg vedtok Kirkemøtet at i «*et fremtidig regelverk bør det gis mulighet for langtidsutleie av kirkebygg*».

Vedtaket bygger på den forutsetning at langtidsutleie av kirkebygg ikke er tillatt etter kirkeloven – eller i det minste at dette ikke er tilstrekkelig klart til at en ren videreføring av kirkeloven § 18 vil gi tilstrekkelig hjemmel for denne type disposisjoner.

Det er først ved opphevelsen av kirkeloven at Kirkemøtet har myndighet til å vedta en annen ordning enn den kirkeloven har inneholdt.

Spørsmålet om det er adgang til langtidsutleie av kirker, har hittil først og fremst måttet finne sin løsning ved å fastsette rekkevidden av kirkelovens forbud i § 18 annet ledd mot påhefte av bruksretter over kirker. Se nedenfor i pkt. 2 om tolkningen av dette forbudet, herunder om hva som menes med det rettslige begrepet bruksretter.

Utleiespørsmålet har samtidig en side til rekkevidden av forvaltningsmyndigheten som er tildelt kirkelig fellesråd, jf. Kirkerådets sakorientering gjengitt ovenfor. Det skyldes at «forvaltning» i første ledd nødvendigvis *ikke* kan omfatte det loven forbyr i samme paragrafs annet ledd.

I tillegg kan forvaltningsmyndigheten være avgrenset av *andre* grunner. Det er særlig menighetsrådets og prestens selvstendige rett til bruk av kirken som her vil være hensyn som må iakttas.

Hvis forbudet fjernes, slik at langtidsutleie ikke generelt er forbudt, må derfor et nytt og endret regelverk *også* finne en løsning på forholdet mellom forvaltningen av kirker – herunder langtidsutleie – og menighetens bruk av sin kirke. Dette spørsmålet blir ikke uten videre løst gjennom en oppheving av forbudet mot påhefte av bruksretter. Kirkerådet tar høyde for også dette forhold i sitt forslag nedenfor.

Det som var bakgrunnen for Kirkemøtets vedtak i 2015, er at det enkelte steder har vist seg å være behov for en rettslig adgang til langtidsutleie.

Når Kirkemøtet bruker uttrykket *langtidsutleie*, legger Kirkerådet til grunn at det ikke bare har en side til leieavtalens varighet, men også til hvor stor del av bygget avtalen omfatter – altså om leietaker gis eksklusiv råderett over hele bygget.

Bakgrunnen for *tidsaspektet* er at det ikke er tvilsomt at det etter regler for bruk av kirkene har vært adgang for menighetsrådet til – i tillegg til egen bruk – å overlate

kirkerommet til andre ved vederlagsfritt utlån eller utleie mot betaling. Det har her vært forutsatt i disse reglene at dette er avtaler med en kort tidshorisont.

Det som begrepet langtidsutleie derfor sikter mot å fange opp, er leieavtaler som nettopp ikke er korttids leieavtaler som kan forankres i regler for bruk av kirken. Langtidsutleie i vår sammenheng beskriver de former for utleie som gir eksklusiv bruk for en eventuell leietaker, slik at menigheten selv ikke lenger kan disponere kirken.

Drøftingen nedenfor er i lys av dette begrenset til denne form for *eksklusiv* utleie. Det er særlig for slike avtaler vi støter an mot de hensyn som begrunner det generelle forbudet mot påhefte av bruksretter.

Men hvis Kirkemøtet klargjør at slik form for utleie blir tillatt, vil det nødvendigvis også være adgang til langvarige utleieavtaler der *sambruk* med menigheten er mulig.

Siden det skal være kirke i hvert sokn, forutsetter slik eventuell langtidsutleie at et sokn har mer enn én kirke. Bestemmelsen om kirke i hvert sokn må også forstås som kirke *for* hvert sokn, altså at hver menighet i alle fall skal ha én kirke den kan bruke. Hvis soknet bare har én kirke, kan altså ikke kirken ved rettslige disposisjoner bli gjort utilgjengelig for menigheten.

Kirkerådet viser til at etter kirkeordningen § 20 første og annet ledd vil begrepet «kirke» omfatte både selve kirkebygget og kirketomten.

2. Forståelsen av forbudsbestemmelsen mot påhefte av bruksretter

Begrepet *bruksrett* må også i kirkeordningen gis det innhold det har etter alminnelig juridisk språkbruk. Begrepet er synonymt med *bruksrettighet*, der sistnevnte nok er mer vanlig.

Bruksrettigheter over fast eiendom gir rett til *begrenset rådighet* over en annens faste eiendom.

De totale bruksrettigheter forutsetter at rettighetshaver har besittelse av det som er gjenstand for bruk, *enten eksklusiv bruksrett* eller i det minste *en rådighet som er dominerende sammenlignet med eiers*. Rettigheten kan enten gjelde leie av grunnarealer, typisk tomtefeste eller jordleie – eller leie av areal under tak, det vil si leie av husrom til bolig *eller andre formål*. Leie av et kirkebygg vil omfattes av den siste gruppen.

Det er etter dette på det rene at en langvarig leieavtale som gir leietaker *eksklusiv bruksrett* til kirkebygget, rammes av ordlyden i forbudsbestemmelsen.

Etter sin ordlyd er forbudet absolutt, men bestemmelsen må ses i lys av sitt formål. Blant annet betyr dette at bruksrettigheter over *kirketomten* som ikke svekker eiendommens egnethet for kirkelige handlinger og annen kirkelig bruk av kirkebygget, etter en konkret vurdering vil kunne gå klar av forbudet. I en tolkningsuttalelse i brev av 4. februar 2019 til KA skriver departementet således blant annet at:

Formålet med bestemmelsen er å sikre (...) at det *ikke skal foretas disposisjoner som hindrer tilgang til eller bruk av kirkebyggene*. Bruksretter som ikke krenker eiendomsretten og/eller *tilgang til og bruk av kirkebygget*, er det, etter departementets vurdering, ikke samme grunn til å forby. Både formålsbetraktninger og reelle hensyn tilsier at det må foretas konkrete vurderinger av hvordan slike heftelser vil virke inn på eiendomsrett til, og *bruk av, kirkebygget*. Etter departementets syn kan det dermed ikke utelukkes at en bruksrett til en *del av eiendommen* kan tinglyses uten at det vil være i strid med § 18 (2) første punktum, men dette må vurderes konkret (kursivert her).

Det fremgår at departementet primært har bruksretter over *kirketomten* i tankene.

Kirkerådet viser til at Kirkemøtets prinsippvedtak fra 2015 knytter seg til kirkebygget. Her er det lite rom for å tolke forbudet innskrenkende gjennom formålsbetraktninger. Hensynet bak forbudet har vært å sikre at en kirke kan tjene sitt formål for menigheten. Det er derfor en nær sammenheng mellom forbudet og den rett til å disponere kirken som menighetsråd og prest har etter regler for bruk av kirkene.

3. Forholdet til menighetens egen bruk av kirken

Kirkemøtet har med hjemmel i kirkeloven § 18 tredje ledd vedtatt regler for bruk av kirkene. Ny hjemmel i trossamfunnsloven er § 15 første ledd annet punktum.

Reglene forutsetter at menighetsrådet og presten har *rett* til bruk av soknets kirker. Reglene åpner for følgende tredelte bruk av kirken, med samsvarende myndighet: menighetsrådets egen bruk, menighetsrådets utlån til andre og menighetsprestens bruk ut over forordnede gudstjenester og kirkelige handlinger, jf. reglenes § 12.

Når kirkelig fellesråds myndighet til å forvalte kirkene etter kirkeordningen § 20 første ledd skal defineres og avgrenses, må det derfor skje *innenfor de rammer* disse generelle reglene setter. Dette har Kirkerådet og departementet ved flere anledninger uttalt.¹

Nye regler som åpner for langtidsutleie av kirkebygg, må *også* omfatte en avklaring av forholdet til menighetens rett til bruk av kirken. Grunnen er at selv om forbudet fjernes eller det åpnes for å gjøre unntak fra forbudet, blir ikke *dette* spørsmålet uten videre løst.

¹ I brev til KA av 28. januar 2013 skriver departementet om kirkeloven § 18 at «*Avgrensningen* av fellesrådets myndighet må ligge i uttrykket «forvaltning». Dette innebærer at kirkelig fellesråd i utgangspunktet kan disponere over kirkebygget *så langt det er forenlig* med regler for bruk av kirken og biskopens tilsynsmyndighet.» I sin kirkerettsbok skriver Per-Otto Gullaksen tilsvarende at kirkelig fellesråd «ikke [kan] gripe inn i menighetsrådets (...) eller prestens *bruksrett* til det vigslede kirkerom» (Stat og kirke i Norge, 2000 side 96).

4. Oversikt over de viktigste spørsmål Kirkemøtets prinsippvedtak reiser

Det fremgår ovenfor at Kirkemøtets prinsippvedtak om at det skal *gis mulighet* for langtidsutleie, reiser en rekke spørsmål som må finne sin løsning.

Følgende hovedspørsmål kan identifiseres:

- Skal forbudet mot langtidsutleie fjernes helt – *eller* skal det videreføres med en godkjenningsordning der det kan gjøres unntak fra forbudet?

I førstnevnte fall: Skal endringen bestå i helt å fjerne dagens generelle forbudsbestemmelse om påhefte av bruksretter? Eller skal endringen spesifikt være begrenset til langtidsutleie av kirkebygget?

I sistnevnte fall: Hvilket organ skal tildeles myndighet til å godkjenne langtidsutleie? Og skal det innføres en klageordning knyttet til godkjenningsinstansens vedtak?

- Skal det legges konkrete føringer for hvilke formål en kirke skal kunne leies ut til og/eller til hvem? Dette spørsmålet kan stilles både med og uten en godkjenningsordning.
- Skal det settes en grense for hvor lenge en kirke skal kunne leies ut?
- Skal en adgang – med eller uten godkjenningsordning – *forutsette* at menigheten ikke lenger ønsker å bruke kirken – eller ikke har midler til å hjelpe kirkelig fellesråd hvis sistnevnte ikke finner å kunne drifte og vedlikeholde kirken?

Dette er samtidig et spørsmål om forholdet til regler for bruk av kirken og dessuten om hvilket organ for soknet som reelt sett har det avgjørende ord i spørsmålet om langtidsutleie skal kunne finne sted.

Kirkerådet mener det ikke er behov for utførlig å drøfte hvert enkelt spørsmål. Men Kirkerådet vil gjennom sitt forslag til ny ordning synliggjøre hva det mener er den mest hensiktsmessige løsning og gjennom det besvare spørsmålene ovenfor.

5. Kirkerådets forslag til rettslig regulering av spørsmålet om påhefte av bruksretter, herunder langtidsutleie

Videreføring av forbudet, men åpning for unntak gjennom en godkjenningsordning

Kirkerådet mener det fortsatt vil være behov for et vern mot disposisjoner som kan hindre fremtidig bruk av kirken. Kirkerådet viser i denne forbindelse til at de hensyn som begrunner dagens forbud, ikke har tapt sin aktualitet.

Dette taler for at det generelle forbudet mot å stifte bruksrettigheter i kirker videreføres. Samtidig kan det generelt åpnes for unntak gjennom en godkjenningsordning som omfatter det samme som forbudet, det vil si «kirken» – som her fortsatt skal forstås som både bygget og kirketomten (hele den matrikulerte eiendom).

Dette er Kirkerådets forslag, som innebærer en viss oppmykning sammenlignet med dagens ordning.

Kirkerådet forslag er at både forbudet som videreføres og den nye godkjenningsordningen med mulighet for unntak fra forbudet, skal omfatte *bruksretter* i tråd med alminnelig juridisk språkbruk. Dette betyr at også andre bruksretter over kirken og kirketomten enn langtidsutleie av kirkebygget vil forutsette godkjenning. Bare å skille ut langtidsutleie av kirkebygget fremstår som en lite ønskelig løsning. Det vil dermed fremdeles vil være behov for å avklare om en disposisjon er å anse som en bruksrett og dermed i utgangspunktet forbudt. Et avgrensningsspørsmål ville for øvrig også oppstå ved å innføre begrepet langtidsutleie i paragrafen.

Hvilket organ bør være godkjenningsinstans?

I ovennevnte vedtak fra 2015 tok ikke Kirkemøtet stilling til spørsmålet om godkjenningsordning ved langtidsutleie. Kirkerådet skrev følgende i sin saksorientering til Kirkemøtet:

«Høringsinstansene svarer ja til en *godkjenningsordning ved langtidsutleie* av en kirke, men da til et annet kirkesamfunn eller kirke eller noe som relaterer seg til den tidligere bruk. Når det gjelder hvilket organ som skal godkjenne utleie varierer svarene mellom biskop og bispedømmeråd. *Kirkerådet* konkluderer ikke om dette før ny kirkeordning er nærmere avklart» (sak KM 15/15 om Prinsipper for kirkebygg, saksorienteringen side 18).

I tillegg til de to organene som ble trukket frem i kirkebygghøringen fra 2014, kan *Kirkerådet* være aktuelt. Det argument som særlig taler for dette, er at det kan bli *ens praksis nasjonalt* i slike saker. Et annet argument er at det er Kirkerådet som skal godkjenne *salg* av kirker etter kirkeordningen § 20 annet ledd og *nedleggelse* av kirker etter § 23 fjerde ledd. Dette er sakstyper som i noen grad fremstår som beslektet med påhefte av bruksretter. Samtidig er det en ikke uvesentlig forskjell. I de to sakstyper Kirkerådet allerede er tildelt myndighet, dreier det seg om varig å ta en kirke ut av bruk eller funksjon.² Ved påhefte av bruksretter dreier det seg i ytterste

² At en nedlagt kirke på ny får rettslig status som kirke, fremstår som lite praktisk.

fall om en midlertidig – om enn lang – periode der menigheten ikke kan bruke kirken. Det kan også dreie seg om langt mindre inngripende bruksretter enn langtidsutleie, for eksempel en veirett over kirketomten. Da Kirkerådet ble tildelt denne myndigheten i 2019, var begrunnelsen at ved «å legge godkjenningsmyndighet [for *blant annet* nye kirker] til en sentral instans som Kirkerådet, vil dette være det minst radikale grepet i denne omgang» (saksorienteringen i sak KM 06/19). Når det nå spørres om hvilket organ som skal være godkjenningsmyndighet ved påhefte av bruksretter, har denne begrunnelsen begrenset overføringsverdi.

Det som kan tale for *bispedømmerådet* som godkjenningsinstans, er at rådet allerede er tildelt myndig til å dispensere fra atskillelsesforbudet i kirkeordningen § 20 tredje ledd. Slikt salg av fast eiendom som ikke (lenger) er nødvendig for kirken, har det til felles med påhefte av bruksretter at det i begge tilfeller dreier seg om *den økonomiske forvaltningen av kirkens verdier*. Det samme kan sies om godkjenning av regler for betaling for bruk av kirken etter § 22 annet ledd og godkjenning av anvendelsen av kirkefondets kapital og avkastning, jf. § 21.

Kirkerådet mener de hensyn som taler for å utpeke *biskopen* til å ha denne godkjenningsfunksjonen, fremstår som mer tungtveiende. Biskopen har tilsynsmyndighet over bruken av kirkene etter tjenesteordning for biskop § 5 annet ledd, jf. også regler for bruk av kirkene § 4 annet ledd m.fl. Samtidig vil langtidsutleie av en kirke i betydelig grad kunne berøre biskopens myndighet knyttet til kirkens inventar og utstyr. Av betydning er også biskopens forordningsmyndighet. Det er først når biskopen har besluttet ikke å forordne gudstjenester i en kirke at spørsmålet om langtidsutleie vil kunne bli aktuelt. At biskopen godkjenner ombygging og utvidelse av kirker, mener Kirkerådet ikke er et selvstendig argument i denne sammenheng.

Kirkerådet foreslår i lys av ovennevnte at biskopen er godkjenningsinstans for påhefte av bruksretter.

Skal bestemmelsen inneholde konkrete føringer spesifikt knyttet til langtidsutleie: hvem det skal kunne leies ut til, til hvilket formål o.a.?

Kirkerådet mener det i kirkeordningen ikke skal legges *konkrete* føringer for hvilke formål en kirke skal kunne leies ut til eller til hvem. Heller ikke bør det settes en grense for hvor lenge en kirke skal kunne leies ut. Grunnen er at det er vanskelig på forhånd å ha en konkret formening om hvilke hensyn som spiller inn i den enkelte sak. Samtidig er det vanskelig å finne en hensiktsmessig måte å uttrykke slike eventuelle begrensninger.

Derimot vil biskopen kunne stille nærmere *vilkår* for en godkjenning – ved langtidsutleie av en kirke som for andre bruksretter. Forskjellen fra forhåndsbestemte føringer, er at biskopen her vil kunne tilpasse eventuelle vilkår fra sak til sak.

For eksempel vil biskopen kunne stille vilkår knyttet til kirkens inventar og utstyr, til bruk av kirketomten samt til menighetens eventuelle fortsatte bruk av kirken, for

eksempel til kirkelige handlinger. Biskopen vil også kunne stille vilkår om leieperiodens lengde og hvilke formål leietaker kan bruke kirken til.

Av dette følger at en søknad om samtykke til langtidsutleie må inneholde opplysninger om avtalens nærmere innhold for at biskopen skal kunne ta stilling til den.

Vilkår om særlige grunner også her

Samtidig bør det, som for salg, settes et vilkår om *særlige grunner* for å tillate at kirken påheftes en bruksrett. Hva disse vil være, bør det heller ikke sies noe generelt om – det vil bero på de nærmere forhold i det enkelte tilfelle. Kirkerådet mener det vanskelig lar seg gjøre å detaljregulere dette spørsmålet når bestemmelsen generelt gjelder påhefte av bruksretter og ingen sak trenger å være lik en annen.

Et eksempel på særlige grunner til å tillate langtidsutleie kan være at menigheten ikke lenger har behov for kirken.

Forholdet mellom soknets organer

Det følger av kirkeordningen § 20 første ledd at det i utgangspunktet vil være kirkelig fellesråd som er det organ for soknet som kan fremme en søknad om godkjenning. Skal dette fravikes, må det komme til uttrykk.

Det kan spørres om menighetens rett til bruk av kirken taler for at det bør være menighetsrådet som skal treffe beslutning om i alle fall langtidsutleie. En slik løsning ville samtidig innebære et veto mot et ønske fra kirkelig fellesråd om langtidsutleie.

Utfordringen med en slik ordning er dens økonomiske sider. På den ene side kan ikke et menighetsråd treffe beslutninger helt løsrevet fra de økonomiske realiteter et fellesråd er stilt overfor. På den annen side vil det kunne være betydelige praktiske utfordringer knyttet til en eventuell løsning der menighetsrådet helt eller delvis overtar det økonomiske ansvaret for drift og vedlikehold av den aktuelle kirken – eventuelt også det hele forvalteransvaret.

Kirkerådet anbefaler en ordning der det er kirkelig fellesråd som formelt treffer vedtak om påhefte av bruksretter og som fremmer søknad til biskopen om godkjenning.

Hva særlig gjelder langtidsutleie av kirker og forholdet til menighetsrådets og prestens rett til bruk av kirken, er dette trukket frem i de innledende redegjørelser. Ovennevnte løsning innebærer at biskopen også i dette spørsmålet vil måtte avveie eventuelle motstridende hensyn og interesser – her altså mellom menighetsrådets og/eller prestens ønsker om fortsatt bruk og kirkelig fellesråds ønske om utleie som fortrenger slik bruk. Det vil derfor ikke la seg gjøre generelt å si noe om hvilket organ som ved slik uenighet *reelt sett* har det avgjørende ord, jf. siste strekpunkt i pkt. 4 ovenfor.

Det kan være hensiktsmessig å presisere at Kirkerådet kan gi nærmere retningslinjer for saksbehandlingen – herunder om hva en søknad til biskopen skal inneholde. Slike retningslinjer kan ved langtidsutleie for eksempel omfatte hva søknaden skal inneholde om de drøftelser som har funnet sted mellom soknets organer.

Langtidsutleie kan ha til følge at annet regelverk settes til side

I forlengelsen av sistnevnte vil Kirkerådet påpeke at en godkjenning av langtidsutleie normalt vil forutsette at regler for bruk av kirkene ikke kan bli fulgt. Dette vil være en følge av at kirkeordningens bestemmelser forutsettes å gå foran annet kirkelig regelverk – også der det er vedtatt av Kirkemøtet.³ Det samme kan bli tilfelle med deler av regler for liturgiske inventar og utstyr.

Siden biskopen *gjennom sitt godkjenningsvedtak* vil måtte ta høyde for slike virkninger, er det ikke nødvendig å særregulere slike unntak i disse to regelverkene.⁴ Det ville uansett bare være aktuelt i helt spesielle situasjoner og allerede av den grunn lite praktisk å regulere særskilt.

Klageordning?

Til spørsmålet om det bør etableres en *klageordning* overfor biskopens vedtak, skal Kirkerådet først nevne at det legger til grunn at vedtaket blir å anses som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven sammenholdt med kirkeordningen § 42 første ledd. Kirkerådet mener dette ikke er nødvendig å presisere i bestemmelsen.

Samtidig viser Kirkerådet til at en klageordning må fastsettes særskilt, jf. § 42 annet ledd første punktum. Til sammenlikning er det ikke innført en klageordning knyttet til salg av kirker.

Antakelig vil saker om langtidsutleie være mer aktuelle enn saker om salg. De vil nok også ha potensiale til å skape større grad av konflikt mellom soknets organer. Allikevel mener Kirkerådet det ikke er ønskelig å innføre en ny klageordning selv om biskopens vedtaksmyndighet er ny. Biskopens myndighet til å godkjenne ombygging og utvidelse av kirker, reiser andre spørsmål – herunder fordi det i slike saker er flere som kan være berørt enn menigheten. Der er det klageadgang, jf. kirkeordningen § 23.

³ I sak KR **69**/20 er dette foreslått presisert i en ny bestemmelse i kirkeordningen. Kirkemøtet skal behandle forslaget i oktober.

⁴ Men det kunne enkelt vært gjort gjennom en egen hjemmel for biskopen til å dispensere fra reglene: *Biskopen kan helt eller delvis gjøre unntak fra disse bestemmelsen når særlige grunner tilsier det, jf. kirkeordningen § 20 annet ledd.*

Forslag til endret bestemmelse i kirkeordningen § 20

Kirkerådet benytter anledningen til å foreslå en mindre språklig endring i paragrafens tittel. Ved et uheldig ordvalg ble lovens preposisjon «i» byttet ut med «av».

Etter dette foreslår Kirkerådet slik ordlyd i § 20 første og annet ledd, med endringene i kursiv:

§ 20. Forvaltning av kirkene og begrensning i rådighet

Forvaltningen av kirkene hører under kirkelig fellesråd, med mindre annet er bestemt av departementet før kirkeordningens ikrafttredelse eller deretter av Kirkerådet.

Kirker kan ikke avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Kirkerådet kan likevel samtykke i salg når særlige grunner tilsier det. *På samme vilkår kan biskopen samtykke i påhefte av bruksretter. I saker etter tredje punktum kan Kirkerådet gi retningslinjer for saksbehandlingen.*